

Jesús Tté Buaë Kit San Marcos tö

Marcos

Yi tö yëkkuö i' kit e' kiè Marcos. Ñies ie' kiè Juan Marcos. Ie' kè dör Jesús ttekölpa tsá dabom eyök kí böi e'pa eköl. Eré wele tö ibikeitsè tö ie' dör Pedro klé. E' kuëki pè' taië tö ibikeitsè tö Pedro tö ie' kime' yëkkuö i' shtök. Ñies ie'pa ibikeitsè tö Marcos bak senuk Jerusalén, e' kuëki ì o' Jesús tö ena ì yè'itö e' ane buaë ie' éna.

Jesús dör Skëköl alà e' dè'bitü ká i' kî e' tö íyi buaë o' taië sulitane a ie'pa wörki. E' kit Marcos tö yëkkuö i' kî. Ie' kî ikiane tö sulitane wá ijcherwá. Ñies wës Jesús weine taië ena iwötënewá krus mik e' paké ie' tö taië. Jesús weine taië ena idu'wá, e' ukuöki ishkenekane, e' kuëki idiché ta' taië tkòka se' bolök Satanás tsata. I'ñe ta kékraë ie' tso' se' kimoie, e' kiane Marcos kî tö se' wá ijcher. E' kuëki ie' tö yëkkuö i' kit.

Marcos i' tté tso' kitule Hechos 12.12, 25; 13.5, 13; 15.36-39 ena 2 Timoteo 4.11 e' kî. Eré kè s'wá ijcher yësyësè tö mik ie' tö yëkkuö i' kit, eré se' taië tö ibikeitsè tö ikititö Jesús kune' e' kî duas de dabom skeyök (50) ena dabom kuryök (70) e' shü ulat.

Juan s'wöskuök tö s'patté

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9,15-17; Juan 1.19-28)

1 ¹ Jesucristo dör Skëköl Alà, e' tté buaë dör i' es.
es: ² Ká iaiä Skëköl tteköl kiè Isaías e' tö ikitat yëkkuö kî, e' ichè i'

Skëköl tö ichè: “Ye' tso'tke ye' tté pakökwak patkök be' yöki kewe,
be' ñalé yuök.”^a

³ Ká sir poë wé kè yi serku' eë ie' ttöraë aneule:
'A' er mane'ú Skëköl datse e' yöki,
e' dör wës ñala yuèsö yësyësè ie' yöki es.’”^b

^a Malaquías 3.1 ^b Isaías 40.3

Es Isaías tò iyë'at.

⁴Es Juan S'wöskuökwak tso' ká sir poë wé kè yi sërku' eë, e' tò s'pattémi i' es: “A' er mane'ú Skéköl a as a' nuì olo'yòitò a' kī tā a' e' wöskuólor iwà kkachöie.” ⁵Jerusalén wakpa ena ká malepa tso' Judea e' wakpa kos döke ie' ttöke e' ttsök. Ie'pa e' wamblo sulu kos e' chekekarakitò tā Juan tò iwöskuekelor di' kiè Jordán e' a.

⁶Juan datsi' yöule kameio köyök wa; ikipamo yöule iyiwak kkuölit wa. Ie' chkè dör ditski ena bulali. ⁷Ttè pakeke ie' tò ie'pa a i' es: “Ye' itöki idatse eköl, e' dör kékëpa taië ye' tsata, e' kueki ie' klökkuö kicha è kè wötsënanuk ye' siarla e' a. ⁸Ye' tò a' wöskueke di' a, erë ie' tò a' ierawa Wiköl Batsë'r a.”

Juan tò Jesús wöskué

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹E' kèwö ska' tā Jesús e' yéttsa Nazaret atë Galilea eë, e' de Jordán tā eë Juan tò ie' wöskué. ¹⁰Mik ie' wösune e' e' duékane di' a, e' wöshā tā ie' isué tò ká jaì kköbunane tā Skéköl Wiköl bitë ie' kī nuböl sù. ¹¹Etā ttò ttsëne datse ká jaì a, e' tò ichè: “Be' dör ye' alà dalër taië ye' éna, e' wër ye' wa buaë shüte.”

Satanás tò Jesús erkiöwé ì sulu wamblök

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹²E' ukuöki tā Skéköl Wiköl tò Jesús ké shkökmi ká sir poë wé kè yi sërku' eë. ¹³Eë iyiwak sulusi tso' taië. Eë ie' sené ká dabom tkëyök (40), e' dalewa Satanás tò ie' erkiöwé ì sulu wamblök. Skéköl biyöchökwakpa tò ie' kimé.

Jesús tò ie' kanè wawémitke Galilea

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9,15-17; Juan 1.19-28)

¹⁴Juan klö'wëwarakitò wötëwā s'wöto wé a, e' ukuöki tā Jesús mía Galilea Skéköl ttè buaë e' pakök. ¹⁵Ie' s'patteke i' es: “Í blúie Skéköl tso' e' kèwö dewatke tsinet. E' kueki a' er mane'ú ie' a tā ie' ttè buaë e' klö'ú.”

Jesús tò nima klö'ukwakpa dökā tkël e'pa kié

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶Mik Jesús shkörämi batsöri kiè Galilea e' kkömik, etā wëpa böi suéitò. Ie'pa dör Simón ena iël Andrés. Ie'pa dör nima klö'ukwakpa. Ie'pa tso' ikla' uyök batsöri a nima klö'woie.

¹⁷Jesús tò ie'pa a iché:

—A' shkó ye' tā. A' yueraëyö s'ditsö klö'uk ye' a ye' ttökataie.

¹⁸E' bet tā ie'pa tò ikla' tuléat tā míyal ie' tā.

¹⁹E' wí'kie Jesús tō Santiago ena iël kiè Juan e'pa sué. Ie'pa dör Zebedeo ala'r. Ie'pa tulur kanò a ikla' wöyuök. ²⁰E' wöshā tā Jesús tō ikiémirak e' tā. Etā ie'pa tō iyé méat ikanè mésopa tā kanò shūa tā imíyal Jesús tā.

Jesús tō aknama trè'wéshkar wëm eköl a
(Lucas 4.31-37)

²¹Ie'pa demi ká kiè Cafarnaúm ee. Eno diwö a Jesús tkawa judiowak ñi dapa'wo wé a tā ie' tō s'wöbla'wémitke. ²²Ie' tō s'wöbla'weke ttè moki diché tā' taiè ese wa. E' kè dör wes s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa tō s'wöbla'weke es. E' kueki e' tō wépa tso' ittök e'pa tkiwéwa. ²³Etā ee wëm eköl tso' e' a wimblu sulusi tso' e' tō iché aneule:

²⁴—A Jesús Nazaret wak, ÷iie be' tso' sa' tsiriük? ÷Be' debitü sa' eukwa? Ye' wā be' suule. Ye' wā ijcher tō be' dör yi dör batse'r patkè'bitü Skéköl tō e'.

²⁵Jesús tō wimblu e' uñé:

—iBe' siwā'blówa, be' e' yóttsa wëm se a!

²⁶Wimblu sulusi tō wëm siwā' éwa tā ianekā taiè tā ie' yéttsa ia.

²⁷Sulitane tkinewā iweblök tā ñi chakérak:

—÷Wí dör i? iIe' s'wöbla'weke ttè pa'alí wa ena diché wa dò wimblupa sulusi kéitö e' yöktsā tā ittö iutérakitö ekké!

²⁸E' bet tā ie' tté bunekā Galilea kos a.

Jesús tō Simón yàk bua'wéne
(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹Mik ie'pa e' yélur ñi dapa'wo wé a tā Jesús míā Simón ena Andrés e'pa u a. Santiago ena Juan mí ie' tā. ³⁰Ee Simón yàk me'r ká' kī kiri'weke duè dalölö tō, e' ché ie'pa tō Jesús a. ³¹Etā ie' e' skéwā tā iklö'wéitö iulà a tā ikímé e' tkökser. E' bet tā duè dalölö ie' éwa tā ie' e' kéka ilè yulök ie'pa a ñè.

Jesús tō taiè s'kirirke esepa bua'wéne
(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³²Ká tuine diwö míwatke tā s'kirirke ena wépa a aknama tso' esepa kos debiturak iwā Jesús ska'.^c ³³Ká e' wakpa kos e' dapa'wéka ukkö a. ³⁴Etā ie' tō duè ulitane bua'wéne pè' tso' taiè e'pa a. Nies aknamapa taiè trè'wéyalitö. Erè aknamapa wā ijcher yi dör ie', e' kueki ie' kè wā kawö mène ie'pa a ttök.

^c 1.32 Diwö e' dör eno diwö, e' kueki s'kirirke kos kè dé' ie'pa wā Jesús ska' ñiwe. Ie'pa kè a kawö tā' kaneblök eno diwö a. Ie'pa a tā íyi ö yile tsémi e' dör kanè. E' kueki ie'pa tō s'kirirke tsémi Jesús ska' diwö míwatke e' ukuökí, ekké eno diwö erkerö e' kueki.

Jesús tò Skèköl ttè paké judiowak ñi dapa'wo wé a
(Lucas 4.42-44)

³⁵Ká ñirketke ià ttsettseè, tã Jesús e' kéka míã bánet wé kè yi ku' ese ska' ttök S'yé tã. ³⁶Etã Simón ena iwapiepa míyal ie' yulök. ³⁷Mik ikuéwarakitö, etã ie'pa ie' a iché:

—Sulitane tso' be' yulök.

³⁸Erè ie' tò ie'pa iuté:

—Mishka ká tso' tsinet tsinet ese a. Ñies ee' ye' ké Skèköl ttè pakök, eseie ye' dè'bitu.

³⁹Es Jesús shké ká tso' Galilea e' kos a ttè pakök judiowak ñi dapa'wo wé kos a, ñies aknama trè'ukyal.

Wëm eköl kiri'weke lepra tò e' bua'wéne Jesús tò
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰Wëm eköl kiri'weke lepra tò, e' e' skéwã Jesús o'mik tã ie' e' tkéwã kuchè kî tã iché iã:

—Be' kî ikiane, e' tã be' a ye' buarmine as ye' batse'rne.

⁴¹Jesús tò ie' sué er siarè wa tã ikéwãitö ulã wa tã iché:

—Tó, ye' kî ikiane. Be' dene batse'r.

⁴²E' wöshã tã wëm buanene batse'nene. ⁴³⁻⁴⁴E' ukuökî Jesús tò ie' a iché:

—Ye' ttò ttsó, ì tka be' tã e' kè char yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. Ì muk Moisés tò a' ka' e' batse'woie e' tsúmi mè Skèköl a iwã kkachöie.

⁴⁵Erè wëm míã tã ie' e' kéka ì tka itã e' pakök sulitane a. E' kuékî Jesús kè a e' kkayènuke wé pè' tso' taijè ese ska'. Ie' kawõtã e' tsukat kañikã wé kè pè' ku' ese ska', erè ká wa'ñie wakpa datse' ie' ska'.

Wëm eköl kraulewã e' bua'wéne Jesús tò
(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

2 ¹Ká wekkè alè kuökî tã Jesús dene Cafarnaúm. Mik pè' wã ijchenewã tò ie' tkèr u a, ²etã taijè ie'pa e' dapa'wé ie' ska' kè ché'kaia weshké, kè ché'kaia ukkò a ekkè. Ie' tso' Skèköl ttè pakök ie'pa a. ³E' dalewa wèpa dòkã tkèl wã wëm kraulewã kè karkã debitu eköl ka'la kî. ⁴Erè taijè s'tso', e' kuékî kè wés ie'pa tkòmi weshké Jesús ska'. E' kuékî ie' tsakã u tsabata jché^d ie'pa tò tã iduè émirakitö enaè e' a döttsã iski. ⁵Mik Jesús tò isuè tò mokî ie'pa erblé ie' mik, etã ie' iché ikirirke e' a:

—A alã, ì sulu kos wamblébö, e' nuí olone be' kî.

⁶Erè s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa welepa tulur ee, e'pa ibikeitsè: ⁷“Ì kuékî wëm wí ttò es? Skèköl è a se' nuí olo'yarmi. Ì ché ie' tò e' wa

^d2.4 u tsabata jché: Ie'pa u tsabata dör kkuèie, e' kî ie'pa shkòke.

ie' tso' Skëköl chök suluë.”⁸ Erë ì bikeitsök ie'pa tso' e' suëwä Jesús tö bet. E' kuëkì ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Ì kuëkì a' tö ibikeitseke es? ⁹Ye' tö s'kraulewä dió bua'wëmine as ishköne, e' ta' ÷wes a' tö iklö'wëmi tö ye' kè a' inuì olonuk iki? ¹⁰Ye' dör S'ditsö Alà, sù e' tö a' a' ikkachè tö ye' wä kawö ta' ká i' a' nuì olo'yoie.

Etä ie' tö iché wëm kraulewä e' a':

¹¹—Be' e' kóka, be' ka'la kóka ta' be' yúne u a.

¹²Bet ta' ie' e' kéka, ika'la kéka, ta' imía sulitane wörki. E' tö ie'pa kos tkiwëwä ta' ie'pa tö Skëköl kíkëka taië ta' ichérakitö:

—Kè se' wä íyi wíse sùule yës.

Jesús tö Leví kié ittökataie
(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³E' ukuökì ta' Jesús míane batsöri kkömik ta' pè' e' dapa'wëkä ie' ska' ta' ie' tö ie'pa wöbla'wëke. ¹⁴Ie' domitkö ta' ie' tö inuköl shtökwak Roma wökirpa a' e' sué eköl tkër ikaneblöke e' wé a. E' dör Leví dör Alfeo aladulaköl. Ie' tö iché ia':

—Be' shkó ye' ta' ye' ttökataie.

Etä ie' e' kéka ta' imía Jesús ta'.

¹⁵E' ukuökì Jesús tso' chkök Leví u a. Pè' shköke tsäkië Jesús ta', e' kuëkì inuköl shtökwakpa ena pè' sulusipa skà tulturñak chkök ie' ena ittökatapa ta'. ¹⁶S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa wëlepa dör fariseowakpa. Mik e'pa wële tö Jesús sué tö ichköke pè' esepa ta', etä ie'pa tö ichaké ittökatapa a':

—¿Iók a' wöbla'ukwak chköke inuköl shtökwakpa ta' ena pè' sulusipa skà ta'?

¹⁷Jesús tö ittsé ta' ichéitö iarak:

—Wépa kè kirirku' esepa kè kì s'kapeyökwak kiane, erë wépa kirirke esepa kì ikiane. Ye' kè dè'bitü wépa e' ttsò tö ie'pa serke yësyësë esepa kiök. Ye' dè'bitü pè' sulusipa kiök.

Ì kuëkì Jesús ttökatapa kè batsöta'
(Mateo 9.14-17 Lucas 5.33-39)

¹⁸Etökicha ta' Juan S'wöskuökwak ttökatapa ena fariseowakpa tso' batsök, etä pè' wëlepa de Jesús ska' ta' ichakérakitö ie' a':

—Juan S'wöskuökwak ttökatapa ena fariseowakpa klépa batsöke. ¿Ì kuëkì be' ttökatapa kè batsò?

¹⁹Jesús tö ie'pa iüté:

—Mik s'kiule ulabatsè kéwö tkö'uk, etä ÷wes ie'pa batsömi wëm ulabatske e' tso'ia' ie'pa ta' e' dalewa? Ie' tso'ia' ie'pa ta', e' dalewa ie'pa kè batsöpa. ²⁰Erë ikéwö döraë etä ie' mi'datser ie'pa yöki. E' je' ta' ie'pa batsöraë.

21 “Kè yi tò datsi' kèchke wöyuepawā datsi'tak pa'alī wa, datsi'tak pa'alī wöklōneka, e' tò datsi' kèchkela shūkuèè tā ikí jchèè taiè. 22 Nies kè yi tò vino pa'alī tepakā iyiwak kkuölit yöule ibloie ese kèchke a. Itékasō es, e' tā mik ibacha'nebitū, etā ikkuölit jchèemiitō. Es vino ena ikkuölit weirwami éme. E' kuekī vino pa'alī tekeka ikkuölit pa'alī a.”

Jesús ttōkatapa tò trigowō butsé eno diwō a

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

23 Etōkicha tā eno diwō a, Jesús dami trigo shūa tā ittōkatapa tò trigowō butsémi ishkorami e' dalewa katè. 24 Fariseowakpa tò ie' a ichaké: —Sa' ttò tssó, ìi kuekī be' ttōkatapa tso' i kè kèwō tā' wè eno diwō a ese uk?

25 Erè ie' iuté:

—Etōkicha ká iaiäè mik David ena iklépa du' bli wā tā kè ie'pa wā ì dami nē, etā ì o' ie' tò è' kè aritsule a' wā Skèköl yèkkuō kī? 26 Mik Abiatar dör sacerdote kibi, e' kèwō ska' tā David dewā Skèköl wé a tā pan meule Skèköl a e' nēitō tā nies iméitō iklépa a nē. Sacerdotepa è a pan ese kèwō tā' nē. Erè a' éna iane tò ì o' David tò e' kè dör suluè Skèköl wōä.

27 Ie' tò ikí ché:

—Eno diwō meneat s'ditsō kimoie, erè s'ditsō kè yöne eno diwō è batseitsök. 28 E' kuekī ye' dör S'ditsō Alà, e' wā kawō tā' ichoie tò ì dör buaè ö ì dör suluè wè eno diwō a.

Wëm ulà siulewā e' pakè

(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

3 1 Jesús skà dewane judiowak nī dapa'wo wé a, tā eè wëm tkër eköl ulà etk siulewā. 2 Ie'pa éna ie' kkatak ilè kī, e' kuekī ie'pa tso' ie' weblök tò wëm nē' bua'wèmine ie' tò eno diwō a. 3 Ie' tò iché wëm ulà siulewā e' a:

—Be' e' kókā tā be' e' duóser íe sulitane wōshäè.

4 Ie' tò ie'pa a iché:

—Ì kèwō tā' se' a wè eno diwō a: ì buaè ö ì suluè? ¿S'tsatkök ö sttōkwā?

Erè ie'pa siwā'bléwā ie' yöki. 5 Ie' tò ie'pa weblé kèsik wa. Ie'pa er darèrèè e' tò ie' eriwé. Ie' iché wëm a:

—Be' ulà shulóó.

Tā ie' ulà shuléè tā ibuanene. 6 Etā fariseowakpa ponemi, e' bet tā ie'pa nī dapa'wéka Herodes klépa tā ileritsök Jesús ttowäie.

Taiè pè' tso' batsöri kkömik

7 Etā Jesús míā ittōkatapa tā batsöri kkömik tā taiè Galilea wakpa míyal ie' tā. 8 Nies pè' tso' taiè eè datse Jerusalén ena Judea ká malepa

a. Ñies ie'pa datse Idumea ena Jordán wišet ena ká wé Tiro ena Sidón atē eē. Ie'pa tō ì kōs weke Jesús tō e' tté tse' e' kuēki ie'pa de iweblök. 9-10 S'kirirke tajē bua'wétke Jesús tō, e' kuēki imalepa tajē e' uyōkeka ie' kī ikōkwa. E' kuēki ie' tō iché ittōkatapa a tō kanò tsúbitu tērtke dö' ie'pa tō ye' tuēwa darērē.

¹¹Mik wēpa a wimblupa sulusi tso' esepa tō ie' sué, etā ie'pa e' tulélur kuchē kī ie' wōa tā iarkerak:

—iBe' dōr Skēkōl Alà!

¹²Erē ie' tō ie'pa a iché kēsik wa:

—iKè ye' tté pparka!

Jesús tō ittekōlpa tsá dabom eyök kī bōl e'pa shushtë

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³E' ukuōki tā Jesús mía kabata a. Etā wēpa kiane ie' kī kiè, e'pa kiéitō tā ibiterak ie' ska'. ¹⁴Ie' tō ie'pa shushtë dabom eyök kī bōl shkōk ie' tā ena patkēmi ie' tté pakōk. E'pa kiè mékaitō ittekōlpa tsá. ¹⁵Ie'pa a diché méitō aknama trē'ukyal. ¹⁶Ie'pa kiè i' es: Simón, e' kiè mékaitō Pedro; ¹⁷Santiago ena iēl Juan, e'pa dōr Zebedeo aladulakōlpa, e'pa kiè skā mékaitō Boanerges (kiè e' wà kiane chē “wēpa dōr wes alá es”); ¹⁸Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás ena Santiago dōr Alfeo alà; ena Tadeo, Simón Celote, ¹⁹ena Judas Iscariote tō Jesús wōmekettsa aishkuō tā ibolōkpa a e'.

Jesús ena Beelzebú

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰E' ukuōki tā Jesús dewā u a ittōkatapa tā. Etā tajē pē' ñi dapa'wékane kē wa ie'pa chko ekkē. ²¹Mik Jesús yamipa ekka wā ijchenewā tō wes ie' tso', etā ie'pa de itsukmi iyērke tō ie' alīneka e' kuēki.

²²Ñies s'wōbla'uk ttē dalōiēno wa wakpa datse Jerusalén e'pa tō Jesús ché i' es: “Beelzebú dōr bé e' tō wēm wí éna ká chōwéwa, e' diché wa ie' tō aknama trē'wekeyal.”

²³Etā Jesús ikiéttsarak tā ikleéitō iarak i' es: “¿Wes Satanás e' trē'ushkarmi? ²⁴S'serke ká etkē kī e' ñi blabatsélor ñippök ñita, kē wōklör, e' tā ie'pa wákpa mir wa'k ème. ²⁵Ñies ñi yamipa e' kéka ñippök ñita, kē wōklör, e' tā ie'pa mir wa'k ème. ²⁶Es ñies Satanás klépa mú ñi blabatsélor ñippök ñita, e' tā idiché wōarwami tā ierdawarak.

²⁷“Kè yi mi'pawā wēm diché tajē ese u a ie' íyi ekiblök kam ie' tō iwák maūwā e' yöki. Es ème íyi ekiblērmi.

²⁸“Mokī ye' tō a' a iché tō ì sulu kōs wambleke a' tō, ñies Skēkōl cheke a' tō sulu kōs e' nuí olo'yèmiitō a' kī. ²⁹Erē yi isie tō Wikōl Batse'r ché sulué, ese kē kī inuí olorpa, itso' ikī kēkraē.”

³⁰Ie'pa iyē' tō wimblu sulusi tō ie' éna ká chōwéwa e' kuēki Jesús tō e' ché ie'pa a.

Jesús mì ena ièlpa de iweblök
(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹E' ukuökì tã Jesús mì ena ièlpa ena ikutapa e'pa debitu ie' yulök, erë ie'pa kè dè'wã weshkë. Ie'pa tò ikiök patké. ³²Pè' tulus ie' pamik e'pa tò iché ia:

—Be' mì ena be' èlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

³³Ie' iüté:

—¿Yi dör ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa?

³⁴⁻³⁵Wépa tulus ie' pamik e' suéitò èk tã ichéitò:

—Yi isie tò ì kiane Skèköl kì ese wé, ese dör wes ye' èl ena ye' kutà ena ye' mì es. E' kuekì ie'pa ikképa dör wes ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa es.

Tè kuatkòkwak tté
(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

4 ¹Etökicha tã Jesús s'wöbla'wémítke batsöri kkömik. Pè' dapane taië ipamik, e' kuekì ie' e' iéka kanò tkèrkì tsinet ese etò a. Eë ie' e' tkéser ie'pa wöbla'uk. Ie'pa kos atë batsöri kkömik ie' ttò ttsök. ²Eë ie' tò tté tsäkië kleé ie'pa a iwöbla'woie, e' et dör i' es: ³“A' tò ittso. Etökicha tã wëm eköl míã tè kuatkòk ppé ululu ème” ⁴Mik ie' tso' iwö ppök, etã ditsöwö wele anewa ñala ska' tã dù debitu tò ikatéwa. ⁵Ditsöwö wele anewa áklo a wé íyök kè tã' taië ese ska'. Íyök kè tã' taië, e' kuekì bet tã itskine. ⁶Erë kè iwí kicha tã' taië, e' kuekì mik diba anekã iki, etã isinewã. ⁷Ditsöwö wele anewa dika'chka shuã. Dika'chka ena ditsöwö talane ñita, erë dika'chka e' aléka iki, kè wöne. ⁸Erë ditsöwö wele ane íyök bua'buã kì ese tskine talane wöne buaë. Wele wöne dökã dabom mañayök (30) elka elka, wele dabom teryök (60), wele cien eyök (100).”

⁹Etã ie' tò ie'pa a iché: “iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

Ì kuekì Jesús tò s'wöbla'weke kleaule
(Mateo 13.10-17 Lucas 8.9-10)

¹⁰Mik Jesús atë dur ekörla, etã ittökatapa dabom eyök kì bøl ena iklépa welepa skà de ie' ska' tã ichakérakitò ia:

—Ttè wà kleébö, ¿ima e' wà dör?

¹¹Ie' ie'pa iüté:

—“Í blúie Skèköl tso' e' tté bléulewã, e' kéwö meneat a' a iwã jchenoie. Erë pè' tso' taië kè éna ye' tté klö'wak, esepa a ye' ikleeke ¹²as ie'pa tò iweblò je', erë kè ie'pa a iwã wër, ñies as ie'pa tò ittso je', erë kè ie'pa a iwã ar as kè ie'pa er mane'ù tã inuì kè olor ie'pa kì.”^f

^e 4.2 tè kuatkòk ppé ululu: Ie'pa wöblar tè kuatkòk wö ppélur tè kos e' kì. ^f Isaías 6.9-10

Të kuatkōkwak tté e' wà paké Jesús tò
(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³Età ie' tò ie'pa a iché: “Ttè kleéyö ñe' wà kè ane a' éna, e' ta źwes a' éna imalepa wà armi? ¹⁴Wé tò ditsöwö kuatké, e' dör wé tò Skéköl tté pakeke ese. ¹⁵Pè' welepa tso' e'pa ta itkòmi wes ditsöwö arwa ñala kị es. Esepa tò Skéköl tté ttsé erè bet Satanás de iska' ta Skéköl tté yéttsa ier a. ¹⁶Welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa áklo a es. Esepa tò Skéköl tté ttsé ta iklö'wérakitö ttsé'ne buaë wa. ¹⁷Erè ie'pa kè wì kicha ta' taië, e' kuekị ie'pa tò iklö'wé ekuölö è. Mik ie'pa weinemitke Skéköl tté kuekị, età ie'pa anemine bet. ¹⁸Welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa dika'chka shuà es. Esepa tò Skéköl tté ttsé, ¹⁹erè ie'pa tò íyi tso' ká i' kị ese bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl kị ena ì skà tso' ká i'kị tò s'ttsé'weke buaë ese kị. Ese kos tò Skéköl tté kui'wéwà ie'pa er a ta kè idé'ttsa buaë wes ikiane es. ²⁰Erè welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa íyök bua'buwa kị es. Esepa tò Skéköl tté ttsé ta iklö'wé ta iwà dettsa buaë wes ikiane es. Ie'pa dör wes íyi kuá wör buaë es. Wele wöne dōka cien eyök (100), wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30).”

Bö'wö tté
(Lucas 8.16-18)

²¹Età ie' tò iché iarak: “Kè yi tò bö'wö tskepaka ta ibléwaitö kalkuö dikia ö ka' dikia. E' skéie itkekekaitö kákke ká ñi'woie. ²²Es ñies kè ì ku' bléulewà kè jchenukwà aishkuö ta. Ese kos kkayërdaë. ²³íYi éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukueblö bua'ie!”

²⁴⁻²⁵Ñies ichéitö: “Yi e' yuak buaë ye' ttè wa, ese a ikí meraëyö as iéna iwà ar buaë. Erè yi kè e' yuak ye' ttè wa, ese yökị ì bikeitséitö tò ane ie' éna, ese kos yërdattsane. E' kuekị ì cheke ye' tò a' a' e' kukueblö. A' tò iwé es, e' ta a' éna iarimi buaë, ñies Skéköl tò a' kimeräe as ikí ar a' éna.”

Íyi kuatkè tté

²⁶Ñies Jesús tò iché: “Í blúie Skéköl tso' e' ta itkóke wes itkò iyiwö kuatké wëm eköl tò ese ta es. Ie' tò ikuatké të kị ²⁷ta imeát bèrè. Ká bit ekkè ie' kapökewà nañewe, ñiwe ta ie' tì'rke ta íyi kuatkéitö e' tskine, talane erè ie' kè éna iane tò wes itskine wes italane. ²⁸Íyök è tò itskeke. Kewe ikua tskine, e' ukuökị ta iwörkuane, e' ukuökị ta iwöne. ²⁹Mik ikéwö de shtë, età wëm mía ishtökka.”

Mostaza wö tté
(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰Ñies Jesús tò iché: “Í blúie Skéköl tso' źwes e' dör? ¿Ttè wé wa ye' tò ikleèmi? ³¹E' dör wes mostaza wö tkèsö es. E' wö dör tsirlala iyiwö

ulitane dikja. ³²Erë mik ikuatkënewa, etä italar íyi kuá tsitsir ulitane tsata. E' ulà dökā wì'wìë, e' tsakā dù u yuöke.”

³³Es Jesús tò ie'pa a ikleé tajë weş ttè i' es dò wé ie'pa éna iane ekkë. ³⁴Ie' kè wā ì pakane ie'pa a kè kleaule. Erë iwā kōş pakekeneitö ittökatapa a bānet kè kleaule.

Siwā' tajë e' wöklö'wé Jesús tò
(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵E' tsālì mik ká tuine, etä Jesús tò iché ittökatapa a:

—Mishka batsöri wìshet.

³⁶Pë' tso' tajë e'pa méarakitö tã ië' iékarak kanò a Jesús tso' e' a tã imíyal. Kanò skà mirwā ie'pa tã tseë. ³⁷E' bet tã siwā' bitsineka tajë tò di' uyéka tajë e' tò kanò wà iekeka.

³⁸Erë ie' kapöme'r kanò ñak a wökir kata kì, eë ittökatapa ie' tì'wéka tã iché ia:

—iA s'wöbla'ukwak! ¿Se' duökelur e' kè kì be' tkine?

³⁹Etä ie' e' kéka tò siwā' uñé tã iché di' a:

—iBe' e' shtówa bër!

Etä siwā' wöklöne di' wöklöne míane alamië. ⁴⁰Etä ie' tò ittökatapa a iché:

—¿Ì kuekì a' suane sekkë? ¿Kam a' erblò ye' mik?

⁴¹Ie'pa kì tkinewa tajë tã ìni chakéka:

—¿Yi dör wëm wí? iE' ttò dalöieke siwā' tò di' tò!

Wimblu sulusi trë'wéyal Jesús tò
(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-29)

5 ¹Ie'pa demi batsöri wìshet ká kiè Gerasa[§] eë. ²Mik Jesús e' yéttsa kanò a, etä wëm eköl a wimblu sulusi tso' e' yéttsa de Jesús ska'.

³Wëm e' serke pö ké a. Kè imonukwā tabechka kichaie wa ì wa. ⁴Tseë imonere iulā a ena iklö a tabechka kichaie wa erë ibatséloritö. Kè yi diché tã' wè' iwöklö'wojie. ⁵Ñië nañeë ie' shköke pö a ena kabata a arke tajë, ñies ie' e' shka'uke ák wa. ⁶Erë mik ie' tò Jesús sué kamië, etä ie' tunebitü e' tkésër kuchë kì Jesús wö shaë ⁷tã ichéitö ia aneule:

—iA Jesús, be' dör Skëköl dör íyi ulitane tsata e' Alà! ¿Íók be' de ye' tsiriuk? iYe' kköchöke be' a Skëköl wörkì tò kè ye' we'ikar!

⁸Jesús tò ie' a ichétke: “iA wimblu sulusi, wëm se ówa!” E' kuekì ie' tò iché Jesús a es.

⁹Etä Jesús tò ie' a ichaké:

—¿Ìma be' kiè?

Ie' iüté:

[§] 5.1 Gerasa: Yëkkuö këchke wele tò ká e' kiè Gadara ö Gergasa. Mateo 8.28 saü.

—Ye' kiè Tajë Wakpa, sa' dör tajë e' kueki.

¹⁰Etä ikköchöke tajë Jesús a: “Kè sa' patkar kamië.” ¹¹Eë tsinet kabata kuli' a tajë köchi iëter chkök. ¹²Etä aknamapa kköché ie' a:

—Sa' patkómi köchi a. Kawö mú sa' a e' tiükwa ie'pa a.

¹³Etä ie' tö kawö mé iarak ta wimblupa sulusi e' yélur wëm e' a ta ie' tiëwarak köchi a. Köchi ekkëpa döka mil böyök ulatök (2.000). Etä köchi poneka tunemirak ká spé mik brutolonemi batsöri a ta eë iduolur.

¹⁴Köchi kkö'nukwakpa tkayalmi ta itté ppëkarakitö ká e' wañe a. Tajë pë' de iweblök. ¹⁵Mik ie'pa de Jesús ska' ta wëm a aknama bak e' suérakitö. E' tkër datsi' iéne éna ká anene buaë, e' tö ie'pa suawé. ¹⁶Wépa tö ì tka wëm a aknamapa bak e' ta ena köchi ta e' sué, e'pa tö ipakéne imalepa a. ¹⁷Etä ie'pa kköché Jesús a: “Be' e' yóttsa ká i' a, be' yú bánet.”

¹⁸Mik Jesús dene kanö a ta wëm a aknama bak, e' kköché ie' a: “Ye' shkakmi be' ta.” ¹⁹Erë Jesús kè wa ikéwö mène ie' a. Ie' iché ia:

—Be' yúne be' u a be' yamipa ska'. Ì buaë wé Skëköl tö be' a ena wës ie' tö be' sué er siarë wa, e' kos pakó ie'pa a.

²⁰Etä wëm mía ta ì wé Jesús tö ie' a e' pakéitö ká tso' Decápolis e' wakpa a. Ie'pa kos tkinewa ittök.

Jesús tö Jairo alà busi shké'wékane ñies alaköl bua'wéneitö eköl
(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹Mik Jesús dene kanö ki batsöri iqshët, etä batsöri kkömik tajë pë' e' dapa'wéká ie' ska'. ²²E' dalewa wëm debitu eköl kiè Jairo. E' dör judiowak ñi dapa'wo wé e' wökir eköl. Mik ie' tö Jesús sué, etä ie' e' téwa wöwakköt Jesús wörki ²³ta ikköché tajë ie' a:

—Ye' alà busi duökewatke. Be' shkó ulà mukka iki as ibuarne ta iserne.

²⁴Etä Jesús mía ie' ta. Tajë pë' dami Jesús ta e' tërdami ie' mik. ²⁵E' shua alaköl dami e' du'mi alakölpa duè wa e' ki duas de dabom eyök ki bök (12). ²⁶Tajë ie' weine s'kapeyökwakpa ulà a ena ì kos tso' ie' wa e' ewéwaitö yës ie'pa ki, erë kè ibuanene, e' skéie imir wa'k ème. ²⁷⁻²⁸Ie' wa Jesús tté ttsëule e' kueki ie' ibikeitsé: “Jesús datsi' bata è kéwayö e' ta ye' buanene.” E' kueki ie' e' skéwa Jesús tsj kker pë' shua ta idatsi' kéwaitö. ²⁹E' bet ta ipé wöklöne ta ie' ittse e' ki tö ibuanene. ³⁰E' bet Jesús ittse tö ilè tka ie' diché wa, e' kueki ie' tö pë' tso' ipamik e' kos sué èk ta ichakéitö ia:

—¿Yi tö ye' datsi' ké?

³¹Ittökatapa tö ie' a iché:

—¿Kè be' wa isune tö tajë ie'pa tërdami be' mik? Ta wës be' tö ichaké: “¿Yi tö ye' ké?”

³²Erë ie' tö wépa tso' ipamik e'pa kí weblé ia isuqie tö yi ie' ké.

³³Alaköl buanene e' painéka tajë suane wa. Ì tka ie' ta e' ane ie' éna, e' kueki ie' debitu e' tkéwa kuchë ki Jesús wörki. Ì kos tka ie' ta e' chékaia yësyësë. ³⁴Etä Jesús ie' a iché:

—A alá busi, be' erblé ye' mik, e' tò be' bua'wéne. Be' yúne bèrè. Be' buanene.

³⁵Ie' ttókeia alaköl ta' e' dalewa welepa bite Jairo u a e'pa wa ibiyó de Jairo a ta ichéitörak:

—Be' alá busila blénawatke. ¿Íók s'wöbla'ukwak tsiriwèiabö?

³⁶Erè ì cheke ie'pa tò e' kè kị Jesús tkine. Ie' tò Jairo a iché:

—Kè be' tkinuk. Be' erbló ye' mik è.

³⁷E' ukuöki ta' ie' mía Jairo u a. Pedro ena Santiago ena Santiago èl kiè Juan e'pa è mí ie' wa, kè ie' wa yi skà mìnè e' ta. ³⁸Mik ie'pa demi Jairo u a, eta taiè pè' dapaneka e' tröke iuke taiè siarè. ³⁹Jesús dewa weshke ta ichéitö ie'pa a:

—¿Ì tso' a' aláuk? ¿Ì kueki a' iuke? Busila kè du'wa, ikapöme'r è.

⁴⁰Eta ie'pa tò ie' wayué ena ijañeitsé, erè ie' tò ie'pa ké e' yökulur. Eta alá yé ena imì ena wépa de ie' ta, e'pa è mí ie' wa e' ta úshu a wé alá nu me'rka ee. ⁴¹Ie' tò iulà kló'wéwa ta ichéitö ia:

—Talíta kum. (ttè e' wà kiane chè: “A tayèla, ye' be' a ichè, be' e' kóka.”)

⁴²E' bet ta busila e' e' duéka shkè'ka ta ishkémi. E' tò ie'pa tkiwéwa taiè. (Tayè e' kị duas tso' dabom eyök kị bök.) ⁴³Erè Jesús tò ie'pa a iché: “Í tka i' e' kè char yi a.” E' ukuöki ta' ie' iché: “Alà se tió.”

Jesús dene Nazaret

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

6 ¹E' ukuöki ta' Jesús e' yéttsa ká e' a mía ittökataka ta iwák ká a. ²Mik eno diwö de, eta ie' tò s'wöbla'wémitke judiowak ñi dapa'wo wé a. Taiè pè' daparke ee. Mik ie'pa tò ie' ttò ttsé, eta itkirulune ta ñi chakérak:

—¿Wé ie' e' yué ttè taiè wa? ¿Wes ie' ulà de ttè buaè iskiè ese ska'?

¿Wes ì kè or yi a ese wéitö? ³¿Ie' kè dör kaltak kanéukwak bak kaneblök íerö e'? ¿Ie' kè dör María alá? ¿Ie' kè dör Santiago, José, Judas ena Simón e'pa èl? ¿Ñies ie' kutapa kè serku' se' shua?

E' kueki kè ie'pa erblène ie' mik. ⁴Erè ie' tò iché iarak:

—Ká wa'ñe Skéköl tteköl dalöiërta', erè iwák ká kị ena iyamipa shua ena iwák u a ee kè idalöiërta'.

⁵Ee iekkè ta' ì kè or yi a ese kè one ie' wa. Ie' ulà méka welepa kirirke esepa kị ta ibuanerak, erè e' kè dör taiè. ⁶Ká e' wakpa kibiiepa kè erblène ie' mik, e' tò ie' tkiwéwa.

Jesús tò ittökataka patkémí s'wöbla'uk

(Mateo 10.5; Lucas 9.1-6)

E' ukuöki ta' Jesús mía ká tsitsirpa tso' tsinet ese a s'wöbla'uk. ⁷Ie' ttökataka dabom eyök kị bөл e'pa kiéitö ta ipatkémirak bөл bөл. Ie' kawö mé iarak wimblupa sulusi trè'woyal. ⁸Ie' tò iché iarak:

—Kè ì tsarmi, shko kéli e' è tsúmi. Sku' kè tsarmi, chkò kè tsarmi, inuköl kè tsarmi. ⁹Klökkuö ena datsi' iómi, e' è mik a' mi'mi, erè datsi' k'í kè tsarmi.

¹⁰Nies ie' iché ia:

—Mik a' dewa u wele a, etä a' e' tsúat ee dò mik a' míyal ká bánet ekkè. ¹¹Ká wele wakpa kè wa a' kinewa buaè ö kè k'í a' kapaköke e' kiane ttsè, e' ta a' e' yólur ee ta kapo tso' a' klöttö mik e' ppöö. E' tö ie'pa a ikkacheraè tö ie'pa dör Skököl bolökpa.

¹²Etä ittökatapa míyal s'pattök i' es: “A' er mane'ú Skököl a.” ¹³Nies ie'pa tö aknama trè'wéyal taië. Nies taië s'kirirke esepa k'í ie'pa tö kiò té ta ibuanenerak.

Juan S'wöskuökwak kötëwa

(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴Etä Jesús tté buneká ká wa'ñe, e' kuek'í itté ttsé ñies blu' kiè Herodes e' tö. Welepa tö icheke:

—Jesús dör Juan S'wöskuökwak shkenekane e', e' kuek'í ie' wa diché tso' ì kè or yí a ese woie.

¹⁵Welepa skà tö icheke:

—Ie' dör Skököl tteköl bak kiè Elías e' shkenekane.

Welepa skà tö icheke:

—Skököl tteköl idir wes Skököl ttekölpa ia'chki es.

¹⁶Erè tté ekkè ttsé Herodes tö ta ichéitö:

—Ie' dör Juan kuli' tökök patkè' ye' tö e' shkenekane.

¹⁷Herodes tö iché es ie' tö Juan S'wöskuökwak klö'ukwa patkè' wötëwa s'wötö wé a Herodías kuek'í. Herodías dör Herodes ël kiè Felipe e' alaköl, erè Herodes sene'wa ie' ta. ¹⁸Erè Juan tö iyè' Herodes a: “Kè be' kawö ta' senuk be' ël alaköl ta. E' wa be' tso' tté dalöieno dalöseukwa.”

¹⁹⁻²⁰E' kuek'í Herodías uluneká Juan k'í ta ie' k'í ikiane ttëwa. Erè Herodes wa ijcher tö Juan dör wëm yësyësë ena batse'r ese, e' dalöiekeitö taië, e' kuek'í ikkò'nekeitö. Ie' tö Juan kapaköke e' tseke er bua' wa, erè kè iëna iane ì wëmiitö. Ie' tö Juan dalöieke es, e' kuek'í Herodías kè a wes Juan or. ²¹Erè mik Herodes tö iduéswo kèwö tkö'weke, etä Herodías isué wes iulà dòmi Juan ska'. Herodes tö ikueblupa ena inippökwa kpa wökirpa ena wépa dalöiërta' taië serke Galilea esepa kiéttsa ikéwö tkö'uk. ²²Mik ie'pa tso' ikéwö tkö'uk, etä Herodías alà busi dewa ta iklöté ie'pa wörk'í. E' wër buaè Herodes ena imalepa tso' chkök ie' ta, e'pa wa, ta ie' iché tayë busi a:

—Ì kiane be' k'í e' kió ye' a ta ye' tö be' a imeraè.

²³Etä ie' tö iché ia tté mok'í wa Skököl wörk'í sulitane kukua:

—Ì kos kièbö ña, e' mekeyö be' a. Ká kos wökirie ye' tso', e' kió ña ta e' merayö be' a shushaë.

24 Etā tayē busi mía, tã imì chakéitō:

—¿Ì kièyö?

Tã imì iüté:

—Juan S'wöskuökwak wökir kió ia.

25 Ie' míanē bet blu' tkēr eē tã iché ia:

—Ye' kī ikiane tō írō Juan S'wöskuökwak wökir tsúbítu ña kulè' a iwà kkachoie tō mokī ittēwarakitō.

26 Etā blu' erianekā taiē, erē ie' tō ittē métke s'kiule tso' e'pa kukua, e' kuekī kè ie' a ionuk wēs. 27 E' kuekī bet ie' tō ñippökwak patkēmi eköl Juan wökir tsuk. Etā ñippökwak mía s'wōto wé a tã Juan kuli' téē, 28 tã iwökir tsébitu kulè' a méitō tayē busi a, tã tayē busi tō imé imì a.

29 Mik Juan ttökatapa wã ijchenewã tã ie'pa debítu inú kökka tsémi wötewã.

Pë' döka mil skeyök e'pa tié Jesús tō

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

30 Mik Jesús ttekölpa tsá e'pa dene ie' ska', etã ì kōs wé ie'pa tō ena ì kōs wa ie'pa s'wöbla'wé e' pakérakitō ie' a. 31 Pë' datse taiē míyal iské datsene kè wa ie'pa chkoia ekkè, e' kuekī ie' iché ittökātapa a:

—Mishka enuk bánēt wé kè yi ku' ese ska'. 32 Etã ie'pa míyal bánēt kanō kī wé kè yi serku' ese ska'. 33 Erē ie'pa míyal e' sué pè' tō taiē ñies pè' tō isuēwã tō ie'pa e' idir. Etã pè' kōs serke eē e'pa míyal tūneule ipanuk wé ie'pa irirke eē demi kewe. 34 Mik Jesús e' yéttsã kanō a, etã pè' tso' taiē ipanuk e' suéitō. Ie'pa wër ie' wa wēs obeja kè kkö'nukwak tã' es, e' kuekī ie'pa suéitō er siarē wa. Etã ie' e' kékã ie'pa wöbla'uk ttè kuã'kī kuã'kī taiē wa. 35 Ká detke tsáli tã, ittökātapa de ie' ska' tã ichérakitō ie' a:

—Ká de tsáli, kè yi serku' íe. 36 Ie'pa yuómi as ie'pa mi' pè' serke tsinet ena ká tso' tsinet ese ska' ilè taúk ñè.

37 Erē ie' tō ie'pa iüté:

—Ie'pa tió a' tō.

Ie'pa iiüté:

—¿Be' kī kiane tō sa' mi' chkè taúk ie'pa tioie? Chkè ekkè tuojie inuköl kiane s'kanēblömi dò ká cien böyök e' ské ekkè.

38 Ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Kōs a' wã pan tso'? A' yú iweblök.

Ie'pa dare iweblök tã ichéitō ia:

—Pan tso' skel ena nima bötö.

39 Etã ie' tō iché ie'pa a:

—Pè' kōs kó e' tulöksēr ta'tsi kī erule erule.

40 Etã pè' e' tulésēr cien eyök, welepa e' tulésēr dabom skeyök. 41 E' ukuökī tã ie' tō pan skel ena nima bötö e' klö'wé tã iká sué ká jai a tã

wěstela chéitö Skëköl a. E' ukuökî tã ie' tã pan ena nima blaté tã iméitö ittökåtapa a ǎ as ie'pa tã iwatiò pè' kôs a. ⁴²Ie'pa ulitane chké de wè'. ⁴³Pan ena nima bata aṭe e' shtérakitö iène dökã kkóla dabom eyök kî bök. ⁴⁴Wëpa këchkepa chké esepa dökã mil skeyök (5.000).

Jesús shké di' kî
(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵E' ukuökî tã Jesús tã iché ittökåtapa a: “A' e' iókã kanò a, a' yúshkatke ye' yökî kewe batsöri wışhet Betsaida kker.” Ie' tã iché pè' malepa a: “A' yú a' u a.” ⁴⁶E' ukuökî tã ie' mía kabata a ttök S'yé tã. ⁴⁷Ká tuine tã kanò demi batsöri shushaë. Ie' e' tsëat ekörla ká sí kî. ⁴⁸Ie' tã isué tã ie'pa kanëblöke darërë kanò patkoie siwã' bitsirke ie'pa kke wöiã e' kuëkî. Ká ñirketke tã ie' mía ie'pa ska' shkörami di' kî. Ie' tkökemitke tsinet ie'pa o'mik. ⁴⁹⁻⁵⁰Erë mik ie'pa isué tã ie' shkòdatse di' kî, eṭã ie'pa ibikeitsé tã wimblu idir, e' tã ie'pa tkiwëwã tajë tã ianëkarak. Erë bet tã ie' iché ie'pa a:

—iA' er kuú! iKè a' suanuk! Ye' idir.

⁵¹Eṭã ie' e' iéka kanò a tã siwã' wöklöne. Ie'pa tkirulune tajë iweblök. ⁵²Ie'pa er dör daloie, e' kuëkî Jesús tã pè' tajë dè' pan skël è wa, e' wã kè dè'wã ie'pa er a. E' kuëkî ie'pa tkirulune tajë ekkë.

Jesús tã s'kirirke bua'wé Genesaret
(Mateo 14.34-36)

⁵³Itkattsarak batsöri wışhet demirak Genesaret tã ee kanò muëwarakitö. ⁵⁴Ie'pa e' yélur kanò a tã e' wösha tã pè' tã Jesús suëwã tã ie' idir. ⁵⁵Eṭã itunerak ká e' wa'ñe ibiyó chök. Mik pè' tã ittse, eṭã ie'pa tã s'kirirke tsémi wé ittserakitö tã Jesús tso' ee. ⁵⁶Ká wa'ñe wé ie' mir, wé s'tso' tajë ö bërëbërë, eṭã pè' tã s'kirikepa tulekeser ñalã shaë tã ikköchökerak ie' a tã ie'pa a idatsi' bata è mú kèwã. S'kirirke kôs tã iké, esepa buanene.

Ì tã se' ia'wëmi ñáie
(Mateo 15.1-20)

7 ¹Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa wëlepa datse Jerusalén e'pa debitu Jesús ska'. ²Mik ie'pa tã isué tã Jesús ttökåtapa wëlepa chköke ulà kè paköule, eṭã e' kî ie'pa tã icheke suluë. ³(Fariseowakpa ena judiowak malepa kôs tã ie'pa yépa bak e' ser klö'wé darërë. E' kuëkî kè ichkötã'rak kè ulà paköule wes ie'pa a imeneat es. ⁴Mik ie'pa dare chkewö ta'uk, eṭã kè ichkötã'wa kam iulã pakör e' yöki. Es ie'pa wã íyi ese skà tso' tajë dalöiëno. Nies tkã', kulè', ù, kã' ekkëpa kôs pakueke ie'pa tã.) ⁵E' kuëkî fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tã Jesús a ichaké:

—¿Ì kuèkì be! ttòkatapa kè tò se! yépa bak e! ser e! ttè dalöiè? ¿Íók ichkörak ñá ulé wa?

⁶Ie! tò ie'pa iüté:

—Buaé Isaías tò a' e! ò sulu e'pa yè' mik ie! tò iyè':
‘Skèköl tò ichè: Pè' ikképa tò ye' dalöiè kkò è wa,
erè ie'pa er tso' kamiè ye' yöki.

⁷É ichökle ie'pa mi'ke ye' wé a ye' dalöiök.

Ttè wa ie'pa s'wöbla_weke e! dör s'ditsö ttè dalöièno è.^h

Es Isaías tò iyè'at.

⁸A! tò Skèköl ttè watéttsa s'ditsö ser e! ttè dalöioie.

⁹Ñies ie! iché iarak:

—Skèköl ttè dalöièno e! méat a! tò bánet a! wákpa ser e! ttè dalöioie. ¹⁰Moisés tò iyè': 'A! yé ena a! mi e'pa dalöiö.ⁱ Ñies ie! tò iyè'at: 'Yi tò iyé ö imì ché suluè ese wák wömerdattsa ttèwa.^j ¹¹Erè a! icheke tò se! a iyèrmi s'yé a ö s'mi a i es: 'Í kos tso' ye' wa, e! dör corbán' (e! wà kiane chè tò imeuletsa Skèköl a^k). E! kuèkì kè ye' a a! kimenuk i wa. ¹²Ñies a! tò icheke tò yi isie e! ché, ese kè kawötaia iyé ö imì kímuk. ¹³Es a! wákpa ser e! ttè wa a! tò s'yueke, e! iüté wa a! tò Skèköl ttè dalöièno e! dalösewèkewa. Ì sulu ese skà wambleke a! tò tajè.

¹⁴E! ukuökì ta ie! tò pé' tso' ee e'pa kié ta ie! iché iarak:

—A! ulitane tò ye! ttò ttsó, iwà anú a! éna. ¹⁵⁻¹⁶Ì ñeke a! tò e! kè tò a! ia'wepa ñáie Skèköl wöa. Erè ì sulu wambleke a! tò tskirke a! er a ese je! tò a! ia'weraè ñáie.^l

¹⁷Mik ie! tò pé' méat dewa weshke, eta ittòkatapa tò ì kleé ie! tò e! wà chaké ie! a. ¹⁸Ie! tò ie'pa iüté:

—¿Ñies a! kè éna iwà ane? ¿A! kè éna iane tò ì kos ñekewasö e! kè tò s'ia'wepa ñáie? ¹⁹Ì kos ñekewasö e! kè mi'ku'wä s'er a, e! mi'kewa s'ñawi a e! ukuökì ta iwekettsasö. E! kuèkì e! kè tò s'ia'wepa ñáie.

(Ttè e! wa ie! kì ikiane chè tò chkè ulitane dör batse'r.) ²⁰Ñies ichéitö:

—Ì sulu wambleke a! tò tskirke a! er a ese je! tò a! ia'weraè ñáie. ²¹Ì sulu bikeitseke a! tò, trè, akblè, s'ttèwa, ²²senewabak dalösewèwa, o'ka íyi kkechè, ì kos sulu wamblè, s'malepa wöyuè, s'malepa wörieikè, ukyène, ñi chè suluè, e' ttsèka, ì kos dör yèsyèsè ese watéttsa, ²³íyi ese kos tskirke a! er a e! tò a! ia'weraè ñáie.

Tayé eköl kè dör judiowak e! erblé Jesús mik

(Mateo 15.21-28)

²⁴E! ukuökì ta Jesús mía ká kiè Tiro e! kker. Ee ie! e! tséat yile ska! Ie! kè kì ikiane tò yi wa ijcherwa tò ie! tso' ee; erè kè ie! a e! blène. ²⁵E! bet

^hIsaías 29.13 ⁱÉxodo 20.17 ^jLevítico 20.9 ^k7.11 *meuletke Skèköl a*: Ie'pa tò iché es, erè ie'pa ulà a itso'ia e! wakanewèmi ie'pa tò wes ie'pa kì ikiane es. ^l7.16 Yèkkuö kèchke wele versículo 16 kí kuòtkéka, e! tò ichè: *iA! éna ye! ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!*

busila eköl a wimblu sulusi tso', e' mì wà ijchenewà tã imía tã ie' tkéwã kuchè k̄i ie' wörk̄i. ²⁶Alaköl e' kè dör judiowak, e' dör k̄ã kiè Sirofenicia e' wak. Etã ikköché ie' wõã:

—Aknama tso' ye' alà busi a e' trè'úshkar.

²⁷Erè ie' tō iché iã:

—Kè idör buaè ala'rla chkè yètt̄sã mè chichi a. E' kuek̄i as ye' ala'r chkò kewe.

²⁸Erè tayè tō ie' iüté:

—A kèkèpa, e' yène; erè s'ala'r chköke e' kamulè darke iski ese ñeke chichi tō.

²⁹Jesús tō ie' a iché:

—Buaè be' iüté, e' kuek̄i be' yúne bèrè. Aknama trèneshkartke be' alà busila a.

³⁰Mik alaköl e' demine u a, etã ilà busila kuéitō kã k̄i. Aknama kè ku'ia ie' a.

Wëm eköl kukuò kè watsër e' bua'wé Jesús tō

³¹Jesús e' yétt̄sã Tiro tkami Sidón demi Galilea batsöri Decápolis kker. ³²Ee pè' wã wëm debitu eköl ie' ska' e' kè kukuò watsër ena kè tto buaè. Ie'pa tō ikié Jesús a: “be' ulà múkã ik̄i as ibuarne.” ³³Jesús wã imítser bánet wé kè yi ku' ee, tã iulatska tiéwã wëm kirirke e' kukuök bök a tã iwiri wa iku' kéwã. ³⁴E' ukuök̄i tã kã suéitō kã jai a, isiwa' tkéka tã ichéitō wëm a:

“iEfatá!” (e' wà kiane chè ie'pa ttò wa: “iKukuò shubunú!”)

³⁵E' bet tã wëm kukuò ena ittò buanene tã ittéka buaè. ³⁶Jesús tō iché iarak tō kè ichar yi a. Erè kos e' ché ie' tō ie'pa a, e' tsatã ie'pa tō ik̄i chekeia. ³⁷Ie'pa tkirulune taiè iweblök, tã ichérakitō, “iì kos weke ie' tō buaè dò s'kukuò kè watsër ese bua'wéitō tã iwattsène buaè, ñies s'me' bua'wéitō tã ittékanè buaè!”

Pè' dökã mil tkëyök e'pa tié Jesús tō

(Mateo 15.32-39)

8 ¹Etökicha tã pè' e' dapa'wéne taiè Jesús ska', e'pa kè wã ì ku' ñè. Tã ie' tō ittökatapa kié tã ichéitō ie'pa a:

²—Siarè ye' wa pè' ikkèpa wër. Ie'pa tso' ye' tã e' k̄i kã de mañatk tã kè ie'pa wã ì ku' ñè. ³Wèlepa datse kamiè. E' kuek̄i dö' ye' tō ipatkéminerak u a kè chkaule tã isiwa'arwamirak ñalã k̄i.

⁴Etã ittökatapa ie' iüté:

—Erè ì wa se' tō ie'pa tièmi kã i'se a wé kè yi serku' ee?

⁵Ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Kos a' wã pan tso'?

Ie'pa iüté,

—Kul (7).

⁶Età ie' tò pè' ké e' tulökser iski tã pan kul klö'wéitö tã wéstela chéitö Skököl a tã iblatéitö mé ittökåtapa a watiè pè' a, etã es ie'pa tò iwé. ⁷Ñies nima tsitsirla tso'rak iwã elkela e' kî wéstela chéitö Skököl a tã ittökåtapa patkéitö iwatiök. ⁸Pè' ulitane chké de wè' tã chké bata atë e' shtérakitö iène dökã kkó kul. ⁹Ichkérak e'pa dökã mil tkëyök (4.000) ulatök. E' ukuöki tã Jesús tò ie'pa yuémine ¹⁰tã ie' e' iékã kanò a ittökåtapa tã míyal kã kiè Dalmanuta ee.

Fariseowakpa tò ì kè or yi a ese uk ké suè
(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹Fariseowakpa debitu Jesús ska' tã ittemirak ie' tã kèsik wa. Ie'pa éna ie' tsaiak, e' kueki ie'pa tò ie' a ikié tò ì kè or yi a ese wéitö iwã kkachöie tò mokî ie' patké'bitu Skököl tò. ¹²Jesús siwã' tkéka iskjè tã ichéitö:

—¿Ì kueki ì kè or yi a ese kieke a' tò iwã kkachöie tò yi dör ye'? Mokî yö a' a' ichè tò ese kè kkayërpa a' a.

¹³Etã ie' tò ie'pa méat tã ie' e' iékãne kanò a tã imiã batsöri wíshet.

Fariseowakpa pan wölöwoka e' pakè
(Mateo 16.5-12)

¹⁴Etã Jesús ttökåtapa éna ilè chowa tsèmi ñè. Pan etkè mírak iwã e' tã kanò a. ¹⁵Jesús iché iarak:

—iA' tso' wösh wa! A' e' kkö'nú fariseowakpa pan wölöwoka e' yöki. Ñies a' e' kkö'nú Herodes pan wölöwoka e' yöki.

¹⁶Ittökåtapa iché ñi a:

—iKè se' wã ì tã' ñè! ¹⁷Jesús wã ijchenewa, tã ie' iché iarak:

—¿Ì kueki a' tso' ichök ñi a tò a' kè wã ì tã' ñè? ¿Kãm a' éna iwã ar? ¿Kãm a' wã iwã jcherwã? ¿A' er darèrè dò ekkè? ¹⁸A' wöbla tã' ¿e' kè wawër? A' kukuöña tã' ¿e' kè watsër? ¿A' kè éna ianeia? ¹⁹Mik ye' tò pan skel wadè' wëpa dökã mil skëyök (5.000) ekkè a, etã ¿kkó bik ibata kit a' tò?

Ie'pa iiüté:

—Dabom eyök kî bök (12).

²⁰—Ñies mik ye' tò pan kul (7) wadè' wëpa dökã mil tkëyök (4.000) ekkè a, etã ¿kkó bik wã iè' a' tò ibata wa?

Ie'pa iiüté:

—Kul (7).

²¹Etã ie' iché iarak:

—¿Kãm a' éna iwã ar?

S'wöbla kè wawër eköl e' bua'wéne Jesús tò

²²E' ukuöki tã idemirak Betsaida tã wëm wöbla kè wawër ese debitu eköl pè' wã Jesús a tã ikköchökerak ie' a tò ikó ulà wa as ibuarne. ²³Etã

ie' tō iklō'wéwā iulà a tã iyéttsaitō bānet. Eē ie' tō iwōbla bōk nuwéka wiri wa tã iulà méka ikī tã ichakéitō, “¿Be' wōbla wawēne?” ²⁴ Eṭa wēm tō ká weblé tã iché:

—Pè' suēkeyō erē ye' wa iwēr wēsua kal shkōke suē.

²⁵ Eṭa Jesús ulà mékane iwōbla kī tã wēm tō ká suē krereē tã iwōbla wawēnene buaē. Íyi ulitane suéitō buaē. ²⁶ Eṭa Jesús tō ipatkémine iu a tã iché ia:

—Kè be' mi'ktkō pè' shua.

Pedro tō iché tō Jesús dōr wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'
(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷ E' ukuōkī tã Jesús ena ittōkatapa míyal ká tso' tseē aṭe Cesarea Filipino e' a. Ñala kī Jesús tō ie'pa a ichaké:

—¿Ima pè' tō iché, ye' dōr yi?

²⁸ Ie'pa iūté:

—Welepa tō icheke tō be' dōr Juan S'wōskuōkwak. Welepa skà tō icheke tō be' dōr Skékōl ttekōl bak kiè Elías shkenekane e'. Welepa skà tō icheke tō be' dōr Skékōl ttekōlpa skà bak e' wele.

²⁹ Ie' tō ie'pa a ichaké:

—Erē ¿ima a' iché, ye' dōr yi?

Pedro tō iūté:

—Be' dōr wé pairine'bitū idi' wa sa' blúie e'.

³⁰ Erē Jesús kè wā ie'pa kàne yi dōr ie', e' chök yi a.

Jesús e' biyó ché tō itterawa
(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹ Jesús tō ie'pa a itsá ché:

—Ye' dōr S'ditsō Alà, e' weirdaē taiē. Judiowak kuēblupa ena sacerdotepa wōkirpa ñies s'wōbla'uk ttè dalōiēno wa wakpa tō ye' waterattsā. Ye' tterawa, erē e' kī ká de mañat eṭa ye' shkerdakane.

³² Ttè e' chéitō ie'pa a wōshak. Erē Pedro tō ie' kiémi bānet tã iuñémiitō. ³³ Erē Jesús e' wōtrée tã ittōkatapa weblé krereē tã Pedro uñéitō i' es:

—iA Satanás, be' yúshka bānet ye' yōkī! Be' kè tō íyi suē wēs Skékōl tō isuēke es; be' tō isuēke wēs s'ditsō tō isuēke es.

³⁴⁻³⁵ E' ukuōkī tã ie' tō ittōkatapa ena pè' malepa kié e' ska' tã ichéitō:

—Yi e' tsatkak ittewā yōkī, ese kè ulà a sene michoē dōpa. Erē yi e' mettsā ttewā ye' dalérmik ena ye' ttè buaē e' dalérmik, ese ulà a idōraē. E' kuēkī yi e' yuak ye' ttökataie, ese kè kàne tkinukia e' kī. E' skéie ie' kawōtā e' chök dò ittewā wōtēulewā krus mik ekkē. Es ie' kawōtā shkōk ye' itōkī. ³⁶ Íyi ulitane tso' ká i' a, e' de a' ulà a, erē sene michoē e' kè dē' a' ulà a, e' tã e' dōr ¿iie bua' a' a? ³⁷ Sene michoē kè patorpa i wa. ³⁸ Mik

ye' dör S'ditsö Alà, e' dene ye' Yé olo ta', ñies ibiyöchökwakpa batse'r e'pa ta, etä wépa jaëne ye' kî pè' sulusipa kè tò Skèköl dalöie wës trër wakpa kè tò imaso dalöie es esepa wörki, esepa kî ye' jaërdaë ñies.

9 ¹Ñies ie' tò iché ie'pa a:

—Moki ye' tò a' a ichè tò a' tso' íe, e' welepa tò ì blúie Skèköl tso' e' kèwö de diché ta', e' sueraë kam iblèrulur e' yöki.

Jesús tò ilo taië e' kkaché ittökatapa a

(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

²Ká teröl ukuöki ta Jesús mía ká bata kakkeë e' kî. Pedro, Santiago ena Juan e'pa mítser iwa e' ta. Etä ee ie'pa wö shaë ie' manenettsa mía kua'ki. ³Ie' datsi' manenettsa mía dalölä saruruë, kè yi a ká wa'ñie datsi' sunuk as idöttsa saruruë es. ⁴Etä ie'pa tò Skèköl ttekölpa bak ká iaiäë kië Elías ena Moisés e'pa sué kapakök Jesús ta. ⁵⁻⁶Ie'pa tkinewa taië. Pedro kè éna ì aneia chè, e' kueki ichéitö Jesús a:

—iA S'wöbla'ukwak, buaë se' tso' íe! Sú sa' tò úla yuèka mañatkuela, etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a. ⁷Etä mochka tò ie'pa kitéwa ta e' shua ie'pa tò ttò ttsé tò ichè: “Se dör ye' alà dalër taië ye' éna, e' ttò ttsó.” ⁸E' bet ta ie'pa ká sué ipamik ta ie'pa isué tò kè yi ku'ia, Jesús è dur ie'pa ta.

⁹Ie'pa datskene wöwa'k ta Jesús tò ie'pa a ichè:

—Ì sué a' tò e' kè pakar yi a dò mik ye' dör S'ditsö Alà, e' ttéwa shkenekane e' ukuöki.

¹⁰E' kueki ie'pa tté iwakpa è ñi ta. Erè ie'pa ñi chaköke: “Ie' ttéwa shkenekane çima e' wà dör?” ¹¹Ie'pa tò Jesús a ichaké:

—Çi kueki s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò icheke tò Elías kawöta dökne kewe wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' yöki?

¹²Ie' iütérak:

—E' yëne tò Elías datse kewe. Ie' tò ì kos kaneweketke kewe wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' yöki. Erè çì kueki Skèköl yèkkuö tò ichè tò S'ditsö Alà, e' weirdaë ena iwatèrdattsä? ¹³Ye' tò a' a ichè tò Elías dè'bak, etä ie'pa tò iwe'ik siarè wës ie'pa kî ikiane es. E' bak wës ie' tté tso' kitule Skèköl yèkkuö kî es.

Kabëla eköl a aknama tso' e' bua'wéne Jesús tò

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴Mik idenerak wé ittökatapa malepa tso' ee, etä ie'pa isué tò taië pè' tso' ipamik. Ñies isuëitörak tò s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa ñi iütöke ie'pa ta. ¹⁵Mik pè' tò Jesús sué, etä iwö krarulune ta itunemirak ishke'uk. ¹⁶Ie' tò ichaké ittökatapa a:

—Çi kî a' ñi iütöke?

¹⁷Wëm eköl tò iché ie' a:

—A s'wöbla'ukwak, íe ye' wá ye' aladulaköl debitu be' a. Wimblu sulusi tso' iá e' kuëki kè itto. ¹⁸Ká wa'ñe wé ie' tso' eë wimblu tö ie' éna ká chówékewa tá ikéure iski tá shuya deka ikkò a, ikà blarke ñi mik ena ikranewa. Be' ttökatapa a ikiéyo tö wimblu e' trè'úshkar erè kè ie'pa a ione.

¹⁹Jesús tö iüté:

—iA pè' kè erblöta' Skéköl mik! ¿Mik ye' sermirö a' ta? ¿Kos ye' tö a' dalè'ttsemirö? Kabëla ñe' tsúbitu ña.

²⁰Etá ie'pa wá kabëla mítser Jesús ska'. Erè mik wimblu sulusi ñe' tö Jesús sué tá kabëla painuwékaitö taië anerö iski e' tréka burup burup tá ikkò a shuya deka. ²¹Jesús tö kabëla yé a ichaké:

—¿Mik i' wamblënemi ie' ta?

Iyé tö iüté:

—Mik ie' ià tsirlala e'tami. ²²Taië wimblu tö ie' ma'wé ttèwa. Mikle tá iuyéwaitö bö' a ö di' a ittowaie. Sa' saú er siarè wa. Ilè ormi be' a, e'ma sa' kimú.

²³Jesús tö iüté:

—¿Wes bö ibikeitsëmi tö ye' kè a ionuk? Yi erblöke Skéköl mik, iese a i kos ormi!

²⁴Etá kabëla yé tö iché aneule:

—Ye' erblöke Skéköl mik. iYe' kimú kí erblök imik!

²⁵Mik Jesús tö isué tö taië pè' daparke, etá wimblu sulusi unéitö i' es:

—A wimblu, kabëla i' tteke be' tö kukuò kè wattsër, kè tto. Ye' tö be' ké e' yóttsa kabëla i' a. Kè be' e' tiukwane ie' a.

²⁶Wimblu aneká tá kabëla skà éna ká chówéwaneitö. E' ukuöki ie' e' yéttsa tá kabëla ate wes s'duowa es. E' kuëki pè' taië tö ichè tö mokí iduowa. ²⁷Erè Jesús tö iklö'wéwa iulà a tá ikimé e' kökka tá ie' e' kéka.

²⁸E' ukuöki tá Jesús dewá weshké tá ittökatapa tö ie' a ichaké bánet.

—¿I kuëki sa' kè a wimblu e' trëneshkar?

²⁹Ie' tö ie'pa iüté:

—Wimblu sulusi ese trëoshkarmi ikiè S'yé a e' è wa^m

Jesús skà e' biyó ché tö itterawa
(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰⁻³¹Jesús ena ittökatapa e' yéttsa eë tkami Galilea. Ie' tso' ie'pa wöbla'uk, e' kuëki ie' kè kí ikiane tö wé ie'pa tso' e' jcherwa yi wa. Ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdatta pè' ulà a tá ye' tterawarakitö. Erè e' kí ká de mañat tá ye' shkerdakane.

³²Erè i ché ie' tö, e' wà kè ane ie'pa éna, ñies ie'pa suanerak ichakök.

^m 9.29 ikiè S'yé a e' è wa: Yëkuò kéchke wele tö ikí kuòtkéka i' es: ena batsè wa.

Yi dör ibua'ie Skëköl wōa
(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³E' ukuök_i ie'pa demi Cafarnaúm. Mik ie'pa dewa weshk_e, et_a Jesús tō ie'pa a ichaké:

—Ī k_i a' ñi iutōro ñala k_i?

³⁴Erē ñala k_i ie'pa ñi iutōro tō wé dör ibua'ie imalepa tsata, e' kuek_i ie'pa siwa'bléwa. ³⁵Et_a Jesús e' tkés_r t_a ie'pa dabom eyök k_i bōl e'pa kiéitō t_a ichéitō i_a:

—Yi k_i ikiane tō idō ibua'ie imalepa tsata, e' t_a ese kawōta e' wōökwa imalepa dik_i ikanè mésoie ikimoie.

³⁶E' ukuök_i t_a alala dués_ritō ekōl ie'pa shush_æ t_a ikékaitō ulà a t_a ichéitō iarak:

³⁷—Yi tō alala i'se kiéwa ye' ttō wa, ese tō ye' wák kiéwa. Es ñies yi tō ye' kiéwa, ese kè wa ye' è kinewa, yi tō ye' patkè'bitu, e' kiéwaitō ñies.

Yi kè ku' ñippök se' t_a ese tso' buaë se' t_a
(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸Juan tō iché Jesús a:

—A s'wōbla'ukwak, wēm sué sa' tō ekōl, e' tō aknama tré'wéyal be' ttō wa. Erē ie' kè ku' se' t_a, e' kuek_i sa' tō iché i_a tō kè iwari_a.

³⁹⁻⁴⁰Ie' tō ie'pa iuté:

—Yi tō ì kè or yi a ese wé ye' ttō wa, ese kè a ye' yënu_k suluë. Yi kè ku' ñippök se' t_a, ese tso' se' t_a. E' kuek_i kè iwöklö'war. ⁴¹Yi isie tō di' kakla è mé a' a yè, ye' dör Cristo e' icha a' dör e' kuek_i, mok_i ye' tō a' a ichè tō ese a iské patōrdaë buaë.

A' tso' wōsh wa ì tō s'ké ì sulu wamblök ese yöki
(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴²“Yi tō ikkëpala erblöke ye' mik, ese ekōl ké ì sulu wamblök, esepa weirdaë tajë shut_e tkōka ák wawoie muéwa ikuli' a batrèmi dayë a e' tsata. ⁴³⁻⁴⁴A' ulà tō a' ké ì sulu wamblök, e' t_a itōō. A' dōwa sene micho a ulà etkè, e' dör buaë. E' skéie a' dōwa bö' ké a ulà bötké e' dör suluë. E_e bö' kè wōitta'wa. ⁴⁵⁻⁴⁶A' klò tō a' ké ì sulu wamblök, e' t_a itōō. A' dōwa sene micho a klò etkè, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwa bö' ké a klò bötké e' dör suluë. ⁴⁷A' wōbla tō a' ké ì sulu wamblök, e' t_a iyótsa. A' dōwa ì blúie Skëköl tso' e' a wōbla ek è, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwa bö' ké a wōbla böké e' dör suluë. ⁴⁸E' ké a òña tō s'kateke kekraë kè duōta'wa, ñies bö' wōnarke kè wōitta'wa.

⁴⁹“S'weir e' dör s'paiklè wēs iyiwak jchè ña'wè mè Skëköl a ese paiklè dayë wa es. ⁵⁰Dayë dör buaë, erē kè ikke t_a'i_a, e' t_a kè ibuarpaiane. Kè a' tō dayë kke chōukwa a' er a. A' senú bèrè ñita.”

Se' nì òwa ese ché Jesús tò
(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

10 ¹Jesús e' yéttsa Cafarnaúm mía Judea ta itkattsa Jordán a wishet. Ee pé' e' dapa'wéne ie' ska' ta ie' tò ie'pa wöbla'wémitke wes ie' wöblar es. ²Etá fariseowakpa welepa de ie' ska' ta ie'pa tò ie' a ichaké itsaioie:

—¿Wépa a kawö ta' itayë owa ö au?

³Ie' tò ie'pa iuté:

—¿Ì uk Moisés tò a' ka' ttè dalöiëno kî?

⁴Ie'pa tò ie'pa iuté:

—Moisés tò ikéwö me' se' a nì owa yëkkuö muk s'tayë a ta itrë'ukshkar.

⁵Ie' tò ie'pa a iché:

—A' er darërë, e' kuekî Moisés tò ttè e' me'at a' a es. ⁶Erë mik ká i' yöne, etá kè idir es. Itso' kitule i' es: 'Skëköl tò se' yö' wëm ena alaköl. ⁷E' kuekî wépa kè serpaia iyé ena imi e'pa dapömik ta iserdawa alaköl ta. ⁸Ie'pa böi serdaë nita ta ie'pa mía wes wák eköl è es.ⁿ Es ikiteat, e' kuekî ie'pa kè ià böi, ie'pa yöne wes wák eköl è es. ⁹E' kuekî wépa batséwa Skëköl tò esepa kè batsökök yi tò.

¹⁰Mik ie'pa dene weshké, etá ittökåtapa tò ie' ichaké ttè e' kî. ¹¹Ie' tò ie'pa iuté:

—Wëm tò itayë éwa, ese tò alaköl ské tséwane, e' ta e' wa ie' tò isenewabak kewe e' dalösewéwa. ¹²Ñies tayë tò iwëm éwa, ese tò wëm ské tséwane, e' ta e' wa ie' tò isenewabak kewe e' dalösewéwa.

Jesús tò ikié S'yé a ala'rla kî
(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Etá pé' wa ala'rla debitu as Jesús ulà mùka iki. Erë ittökåtapa tò pé' e'pa unélor. ¹⁴Mik e' suéitö ta iluneka ta ichéitö ie'pa a:

—As ala'rla bitu ye' ska'. Wépa dör wes ie'pa es, esepa blúie Skëköl tso', e' kuekî kè iwöklö'waria. ¹⁵Mokî ye' tò ichè tò yi kè e' wöowa wes alala es i blúie Skëköl tso' e' kiowa, ese kè döpawa.

¹⁶Etá ie' tò ala'rla paklö'wéwa ta iulà méka iki ta ier buaë ché ia.

Inuköl blu' eköl e' tò Jesús a ichaké
(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Mik Jesús shkémítke, etá wëm debitu eköl tuneule, e' tkérö kuchë kî ie' wörkî, ta ie' a ichakéitö:

—A s'wöbla'ukwak, be' dör buaë, ¿i wëmi ye' tò as sene michoë dò ye' ulà a?

ⁿ Génesis 2.24

18 Ie' tō iūté:

—Īl̄ kuək̄i be' tō ye' kié buaë? Skëköl eköl è dör buaë. 19 Ie' ttè dalöiëno e' jcher be' wa: 'Kè a' kawō t̄a' s'ttökwa, kè a' kawō t̄a' s'senewābak dalöseukwa, kè a' kawō t̄a' akblök, kè a' kawō t̄a' s'kkatök kachè wa, kè a' kawō t̄a' s'kītō'uk, a' yé ena a' mì e'pa dalöiö.'^o

20 Wëm ie' iūté:

—A s'wöbla'ukwak, ttè e' kōs dalöië'bitu ye' tō ye' ià duladula e'tami.

21 Jesús ie' sué er bua' wa t̄a' ichéitō:

—Íyi etkè kianeia be' a wè, e' dör i': Be' yú t̄a' t̄a' tso' be' wa, e' wataúttsa seraa t̄a' iské mútt̄sa s'siarēpa a. E' ukuök̄i t̄a' be' shkō ye' t̄a' ye' ttökataie. Es t̄a' íyi buaë taijè dōraë be' ulà a ká jai a.

22 Ie' dör inuköl blu' taijè, e' kuək̄i mik e' ttséitō, et̄a iwō éwa isk̄i t̄a imía eriane taijè.

23 Jesús tō ká sué ipamik t̄a' ichéitō ittökataka a:

—iInuköl blúpa a darërëë idir dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a!

24 Ttè e' tō ittökataka tkiwéwa, erè ie' tō ie'pa a iskà chéne:

—iA ala'r, darërëë idir dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a! 25 Inuköl blu'pa a dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a, e' dör darërëë tkōka kameio tkōmi datsi' yuo diké ese wökla a e' tsat̄a.

26 Mik e' t̄sè ie'pa tō, et̄a ie'pa k̄i tkinewā taijè t̄a' ie'pa ñi chaké:

—E' dör es, e'ma çyi tsatkërmi?

27 Ie'pa webléitō t̄a' ichéitō:

—E' kè onuk s'ditsō a wēs, erè kè dör es Skëköl a, ie' a íyi ulitane ormi.

28 Pedro tō ie' a ichémi:

—Sa' tō íyi ulitane me'at̄ t̄a' sa' bitē be' t̄a.

29 Jesús iūté:

—Mok̄i ye' tō a' a' ichè tō yi tō iu ö iëlpa ö ikutapa ö imì ö iyé ö ila'r ö iká méat ye' dalërmik ena ye' ttè buaë dalërmik, 30 e' t̄a' ká i' k̄i ese ulà a iské dōrane taijè dōka u cien eyök. Es ñies iëlpa ö ikutapa ö imì ö iyé ö ila'r ö iká ese dōraë iulà a dōka cien eyök. Erè ñies iweirdaë siarè ye' ttè buaë kuək̄i. Erè aishkuō t̄a' sene michoë dōraë iulà a. 31 Erè i'ñe t̄a' s'tso' taijè keweie esepa dōraë bataie, ena s'tso' bataie i'ñe t̄a' esepa dōraë keweie.

Jesús skà e' biyó chéne tō itterawa

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

32 Et̄a ie'pa mirka ñalā k̄i micho Jerusalén. Jesús shkōrami ittökataka yök̄i kewe. Ittökataka mir tkirulewā ena pè' mir ie'pa itök̄i e'pa suane. Ie' ttökataka dabom eyök k̄i bōl, e'pa kiémiitō bānet t̄a' ì tkōraë ie' t̄a' e' pakémiitō ie'pa a. Ichéitō: 33 "Se' mirka Jerusalén i', et̄a eē ye' dör

^o Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20

S'ditsö Alà, e' merdattsa sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ulà a. Ie'pa tö ye' kichateraë ta ye' wömerattsa pè' kè dör judiowak esepa ulà a ttèwà. ³⁴Ye' wayueraë ie'pa tö, iwiri tuöraë ye' kī, ye' pperarakitö, ena ye' tterawarakitö; erë e' kī kâ de mañat etā ye' shkerdakane.”

Santiago ena Juan tö kawö kié Jesús a
(Mateo 20.20-28)

³⁵Santiago ena Juan e'pa dör Zebedeo ala'r e'pa dewa Jesús o'mik ta ichéitö ia:

—A s'wöbla'ukwak, sa' kī ikiane tö ì kiekie sa' tö be' a e' mú sa' a.

³⁶Ie' tö ichakérak:

—¿Ì kiane a' kī?

³⁷Ie'pa tö iüté:

—Mik be' tkënekā s'blúie olo ta' taië, etā kawö mú sa' a e' tkökser be' o'mik, eköl be' ulà bua'kka, eköl be' ulà bakli'kka s'wëttsuk be' ta.

³⁸Ie' tö ie'pa iüté:

—A' kè wā ijcher ì kiök a' tso'. ¿Íyi yeraë ye' tö bacha'bachaë, e' yarmi a' a? ¿A' e' ché weinuk wës ye' weirdaë es?

³⁹Ie'pa tö iüté:

—Tó, sa' dirmi.

Ie' tö iché ia:

—Ye' tkā' wà yeraë a' tö. A' weirdaë wës ye' es. ⁴⁰Erë e' tkökser ye' ulà bua'kka ö ye' ulà bakli'kka, e' kè kèwö menuk ye' a. E' tso'tke klöule yi a imeke esepa a.

⁴¹Mik ttè e' ttséwā ittökātapa malepa dökā dabom eyök (10) e'pa tö, etā ie'pa ulunekā Santiago ena Juan kī. ⁴²Erë ie' tö ie'pa kié seraa ta ichéitö:

—A' wā ijcher tö pè' kè tö Skëköl dalöië, esepa wökirpa kos e' alökeka ie'pa kī kekraë, ñies iblúpa tö ie'pa patkeke kësik wa. ⁴³Erë a' kè kàne e' wamblök es. E' skéie, a' isie e' yuak s'wökirie, ese kawöta e' wöökwa s'malepa dikia diöshet ikanè mésoie. ⁴⁴Ñies a' isie e' yuak ibua'ie s'malepa tsata, ese kawöta e' muktsā s'malepa a kanè mésoie. ⁴⁵Ye' dör S'ditsö Alà, e' kè dè'bitu as yi tö ye' kimù, ye' dè'bitu s'kimuk ena e' muktsā ttèwā stso' taië e' nuì skéie. E' kuëkī a' kawöta e' wöökwa s'malepa kanè mésoie.

Bartimeo bua'wéne Jesús tö
(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶Ie'pa demi Jericó. Mik Jesús e' yöketsatke ittökātapa ta ena pè' dami taië itökī e'pa ta, etā ee wëm eköl siarë tkër ñalā ska'. E' dör inuköl kak kiökwak kié Bartimeo dör Timeo alà, e' wöbla kè wawër. ⁴⁷Mik ie' ittse tö Jesús Nazaret wak damitkö, etā ie' iché aneule:

—iA Jesús, s'blú bak David e' aleri, ye' saú er siarè wa!

48 Taië pè' tò ie' uñeke as isiwa'blòwa, erè ie' kí arkeka:

—iA David aleri, ye' saú er siarè wa!

49 Eta Jesús e' duéser ta ichéitò:

—Ie' kióttsa.

Eta wëm wöbla kè wawër, e' kiéttsa ie'pa tò ta ichérakitò ia:

—Be' er kuú. Be' e' kóka. Ie' tso' be' kiök.

50 Eta wëm tò ipaio kikkè yéttsa ppéumi ta ie' e' kéka bet dewa Jesús ska'. 51 Ta Jesús tò ie' a ichaké:

—¿I kiane be' kí tò ye' tò iwè be' a?

Ta ie' tò iiuté:

—A s'wöbla'ukwak, ye' kí ikiane tò ye' wöbla buarne.

52 Jesús tò iché ia:

—Be' erblé ye' mik, e' wa be' buanene. Be' yúne.

E' wösha ta ie' wöbla buanene ta imía Jesús ta ñala wa.

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

11 ¹Mik Jesús ena ittökatapa dökemitke Betfagé ena Betania tso' tsinet Jerusalén, Olivo kébata kuli' a ta ee ie' tò ittökatapa kié böl ²ta ichéitò iarak:

—A' yú wì u wëne eruleë ee. Mik a' demi ee, e' bet ta burro pupula moulewa kueraë a' tò etò kè kí yi e' tkëuleka ese. E' wötsóo ta itsúbitu ña. ³Yile tò a' a ichakeke: '¿I uk a' tso?', e' ta iiutó: 'Skékëpa kí ikiane', e' wa ie' tò imène.

⁴Eta ie'pa míyal tò burro ñe' kué, motër ukkò a ñala shaë. Iwötsée ie'pa tò tsëmi.

⁵Eta welepa iëter ee e' tò ichakérak:

—¿I uk a' tso'? ¿Iie a' tò burro se wötsée?

⁶Ittökatapa tò iiuté weş Jesús tò iché ia es ta ie'pa tò iébitu. ⁷E' ukuöki ittökatapa wa burro bitetser Jesús a. Ie'pa tò ipaio kikkè méka burro kí ta Jesús e' tkéka iki. ⁸Taië pè' tò ipaio kikkè shuélor ñala kí, iskà tò kal kò të'lor kañika tsëmi ese shuélor ñala kí Jesús ñalé tsoie.

⁹Pè' mirwa keweie Jesús yöki ñies itöki, e'pa ulitane arke taië:

—iSkéköl kikökasö! Yi datse ie' ttò wa, ayëcha buaë e'. ¹⁰E' datse s'wëttsukne s'blúie weş se' yé David bak es. Ayëcha buaë ie'. iSkéköl tso' ká jaì a e' kikökasö!^p

¹¹Jesús dewa Jerusalén ta imía dewa Skéköl wé a. Ie' tò íyi weblé seraa. Ká tuirketke, e' kuëki imía Betania ittökatapa dabom eyök kí böl, e'pa ta.

^p Salmo 118.25-26

Jesús tō higowō yulé
(Mateo 21.18-19)

¹²Bule es t̄a mik ie'pa e' yélur Betania, et̄a Jesús dué bli w̄a.
¹³Kamié ie' tō higuera klò sué kò arw̄a buaé. Ie' mía iweblök tō iwō t̄a'. Erè kè ie' w̄a iwō k̄une. Kam iwō k̄ewō dōw̄a, e' kuek̄i ikò è arw̄a taié.

¹⁴Ie' tō iché higo klò a:
—iKè yi tō be' wō katēpaia!
E' ttsé ittōkatapa tō.

Jesús tō Skèköl wé batse'wé
(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵Ie'pa demi Jerusalén t̄a Jesús dew̄a Skèköl wé a. Ee ie' e' kéka wépa tso' íyi t̄auk ena íyi watauk e'pa trè'ukyal. Inuköl mane'ukwakpa^a mesa trélurk̄aitō. Ñies nuböl wataukwakpa kula' trélurk̄aitō. ¹⁶Ñies ie' kè tō yi a kawō mè íyi tsukt̄kō Skèköl wé shūa. ¹⁷Et̄a ie' tō s'wōbla'wémitke t̄a ichéitō:

—Skèköl tō iyè'at iyèkkuō k̄i: 'Ye' u kirdaé tto ye' t̄a wé k̄a ulitane wakpa a,' erè a' tō iia'wék̄a akblo wéie.

¹⁸Mik e' ttsé sacerdotēpa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttè dalöiēno wa wakpa tō, et̄a ie'pa ileritsémi Jesús ttow̄aie. Ie' tō s'wōbla'wēke e' tō pè' k̄os tkiwéw̄a, e' kuek̄i judiowak wōkirpa suane iyök̄i. ¹⁹Erè mik k̄a tuine, et̄a ie' e' yétts̄a Jerusalén ittōkatapa t̄a.

Higo klò sinew̄a
(Mateo 21.20-22)

²⁰Bule es bla'mi ie'pa tkamine higuera klò o'mik, et̄a ie'pa tō isué tō isinew̄a dò iwí kicha è. ²¹Et̄a ì bak e' anew̄a Pedro éna, e' kuek̄i ie' tō Jesús a iché:

—A S'wōbla'ukwak, isaú higuera klò wayè'abö e' sinew̄a.

²²Jesús iit̄té:

—A' erbló Skèköl mik. ²³Mok̄i ye' tō a' a ichè tō yi tō iché kabata w̄i a: 'iBe' e' skótt̄sa íe anúwa dayè a!' t̄a iklò'wéitō mok̄i kè ibikeit̄sek̄a bōtbōt tō ì chéitō e' w̄a tkōraé, e' t̄a es iw̄a tkōraé. ²⁴E' kuek̄i ye' tō a' a ichè tō iklò'ú tō ì kié a' tō Skèköl a e' w̄a detke a' ul̄a a, et̄a iw̄a dōraé. ²⁵⁻²⁶Ñies mik a' tso' ikiök ie' a, et̄a ilè tté tso' a' w̄a yile k̄i, ese nuí olo'yó ik̄i as S'yé tso' k̄a jai a e' tō a' icha olo'yò a' k̄i ñies.

^a 11.15 *inuköl mane'uk*: Judiowak a inuköl tso' wakanewè Skèköl wé è a, e' tuékene ie'pa tō inuköl èse wa. ^r Isaías 56.7

¿Yi tō kawō mè Jesús a?
(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

27E' ukuōkī t̄a ie'pa dene Jerusalén. Jesús shkòdur Skèkòl wé a. Eta sacerdotepa wòkirpa ena s'wòbla'uk ttè dalöièno wa wakpa ena judiowak kueblupa e'pa de ie' ska' 28t̄a ichaké ia:

—¿Yi ttò wa be' tō iyi ikkè weke? ¿Yi tō e' kèwō mé be' a?

29Ie' tō iuté:

—Ñies ye' tō a' a ilè chakeke, e' iuté a' tō, e' t̄a ye' tō a' a icheke tō yi tō ikèwō me' ye' a. 30¿Yi tō Juan patkè' s'wòskuök? ¿Skèkòl tso' ká jai a e' ö s'ditsö? Ye' iutó.

31Ie'pa ñi iutémi t̄a ichekerakitö: “Sö ichèmi tō Skèkòl tō ipatkè'bitu, e' t̄a ie' tō se' a ichèmi: ‘¿ìl kuèkī a' kè w̄a ie' ttè klöone?’ ” 32Pè' ulitane tō iklö'wé tō Juan dör Skèkòl tteköl chòkle, e' kuèkī ie'pa suane pè' yökī. E' kuèkī ie'pa tō icheke ñi a: ‘Kè se' a iyènuke tō s'ditsö tō ie' patkè'.’ 33E' kuèkī ie'pa tō iuté:

—Kè sa' w̄a ijcher.

Ie' tō ie'pa a iché:

—Es ñies ye' kè tō a' a ichepa tō yi tō ye' a kawō mé iyi ikkè woie.

Uva kanéukwakpa sulusipa e' tté
(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

12 1Jesús tō ttè kleé ie'pa a i' es: “Wèm eköl tō uva kuatké taiè t̄a ikkoiéwaitö buaè, kauk biéitö uva diò tuoie. Ñies úla yuèitö kakkèè uva kk'noie. E' ukuōkī t̄a ie' tō ipeitèat wèpa wèlepa a as ie'pa tō ipataù ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuōkī t̄a ie' míj ká bánet. 2Mik uva wöline tso'tke wè'iaè shtè, et̄a ie' tō ikanè méso patkémi eköl ie' icha tsuk. 3Erè ie'pa tō ikanè méso klö'wéw̄a ppé taiè patkémine ulà wöchka. 4Et̄a kanè wák tō ikanè méso skà patkémine eköl, erè e' shkà'wé ie'pa tō iwökir kī t̄a iché suluè. 5E' ukuōkī t̄a eköl skà patkémine ie' tō t̄a e' ttéw̄a ie'pa tō. E' ukuōkī ikanè mésopa skà patkémiitö taiè, erè ie'pa tō wèlepa ppélor wèlepa ttélur.

6“Bata ekkè t̄a iateia eköl è. E' dör iwák alà, e' dalèr taiè ie' éna. E' patkémiitö t̄a ie' ibikeitsè: ‘Ye' alà idir, e' kuèkī ie'pa tō idalöieraè.’ 7Erè ie'pa tō iché ñi a: ‘Ká i' atdaè ie' wì ulà a. Ittöwasö, es ká i' döraè se' ulà a.’ 8E' kuèkī ie'pa tō iklö'wéw̄a ttéw̄a t̄a inú kéumi ie'pa tō uva ké a bánet.”

9Et̄a Jesús tō ie'pa a chaké:

—¿Ima a' ibikeitsè? ¿ìl weraè kanè wák tō? Ie' mira kanéukwakpa ttökulur t̄a uva kané meraneitö pè' kuà'kī a.

10Ye' tté tso' kitule Skèkòl yèkkuö kī, ¿e' kè sune a' w̄a? E' tō ichè:

‘Ák watéttsa u yuökwakpa tō

e' yönene ák bua'buaié.

¹¹ E' kaneᵒ' Skëköl tö,

tā e' tö s'ttsë'wëke buaë, s'tkinewā iweblök.^s

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

¹² Ie'pa tö isuéwā tö kleè e' wa Jesús tö ie'pa ché, e' kuëkᵢ ie'pa éna iklö'wākwa. Erë ie'pa suane pë' yökᵢ, e' kuëkᵢ ie'pa tö iméat tā iponemi.

S'wökirpa patauk, e' tté

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ E' ukuökᵢ tā ie'pa tö fariseowakpa wëlepa ena Herodes klépa wëlepa patkëmi Jesús ska'. Ie'pa kᵢ ikiane tö ie' tö ilè chè ikkatoie. ¹⁴ Ie'pa demi ie' ska' tā ichérakitö iä:

—A s'wöbla'ukwak, sa' wā ijcher tö kekraë be' ttò mokᵢ. Be' tö sulitane suëke ñikkëë. Ima pë' tö be' cheke e' kè kᵢ be' tkine. E' kuëkᵢ be' tö s'wöbla'wëke yësyësë Skëköl ñälé tté wa. Ichó sa' a, Roma wökir kibi patuësö çe' dör buaë ö kè idör buaë?

¹⁵ Erë ie' tö isuéwā tö ie'pa e' öke er sulu wa, e' kuëkᵢ ie' tö iché iarak:

—¿I kuëkᵢ a' tso' ye' ma'uk tsaiè? Inuköl wöshki tsúbitu ña et suë.

¹⁶ Etā ie'pa tö inuköl wöshki tsëmi ie' a et tā ie' tö ichaké ie'pa a:

—¿Yi diököl ena yi kiè me'rka iki?

Ie'pa tö iüté:

—Roma wökir kibi.

¹⁷ Etā ie' tö iché ie'pa a:

—E'ma kos Roma wökir kibi icha, ese mú ie' a, tā kos Skëköl icha ese mú ie' a.

Ie' tö ie'pa iüté es, e' tö ie'pa tkiwéwā.

¿S'duolur e' shkërmikane ö au?

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Etā saduceowakpa wëlepa de Jesús ska'. E' wakpa tö iklö'wé tö s'duowā e' kè shkënukkane. Ie'pa tö ie' a ichaké:

¹⁹—A s'wöbla'ukwak, Moisés tö tté dalöiëno kitat yëkkuö kᵢ e' tö iché i' es: Wëm blënëwā kè alā atë, e' tā ie' ël kawötā ischó tsukwā as ilā kòkᵢ iël blënëwā, e' a. ²⁰ Etökicha wëpa bak dökᵢ kul ñi ëlpa, ikibi alaköl tséwā, erë iblënëwā kè alā atë. ²¹ Ie' itökᵢ iël tö ischó tséwā, erë e' ñies blënëwā kè alā atë. E' sù iwamblëne iël tā ²² ena imalepa tā. Ie'pa kul blërulune kè alā atë alaköl e' tā. Bata ekké tā ñies alaköl e' blënëwā. ²³ Wëpa kul e' bak alaköl eköl è tā. Mik s'duowā e' shkënekane, etā çwëne dòmi ie' wëm chókíe?

²⁴ Ie' tö ie'pa iüté:

^s Salmo 118.22-23

—A' kè wà Skèköl yèkkuö sūule, ñies ie' diché kè jchër a' wà, e' kuèkì a' wòä ká chowa. ²⁵Mik s'duolur e' shkënekàne, età wèpa ena alakòlpa kè serpawàia ñita. E'pa míyal wës Skèköl biyöchökwakpa tso' ká jai a kè sèrtà'wà ñita es. ²⁶¿A' kì kiane jchëno tò mokì s'duowa e'pa shkërdakàne? Skèköl ut Moisés tà kal tsir wõnarke bö'ie, e' shua, ¿e' pakè kè aritsule a' wà Moisés yèkkuö kì? E' kèwö ska' tà Skèköl tò iyè': 'Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kèköl.' ²⁷E' wà kiane chë tò ie' kè dör s'duowa, e'pa Kèköl. ile' dör s'ttsè'ka, e'pa Kèköl! Taië a' wòä ká chowa.

¿Skèköl ttè dalöiëno e' isie dör ibua'ie?

(Mateo 22.23-40)

²⁸Età s'wòbla'ukwak ttè dalöiëno wa dur eköl ie'pa tso' ñi iütök e' ttsök. Ie' tò ittésè tò Jesús tò ie'pa iuté buaë, e' kuèkì ie' ichaké ia:

—Skèköl ttè dalöiëno, ¿e' wéne dör ibua'ie imalepa tsatà?

²⁹Ie' iüté:

—Skèköl ttè dalöiëno kibiie imalè tsatà e' dör i': 'A Israel aleripa, a' tò ittós. Kèkè dör se' Kèköl, e' è dör Skèköl. ³⁰E' dalèritsò a' er kòs wa ena a' wák kòs wa ena a' erbikè kòs wa ena a' diché kòs wa.' ³¹E' itòkì e' dör i': 'A' malepa dalèritsò wës a' wákpa e' dalèr es.' Kè ttè tà' dalöiëno tkòkà ttè böt e' tsatà.

³²Età s'wòbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tò iché ia:

—A s'wòbla'uk, be' iuté buaë. Ì ché be' tò e' dör mokì. Skèköl dör eköl ème. Kè e' skà tà. ³³Ñies s'kawötà ie' dalèritsòk se' er kòs wa ena se' kabikeitsò kòs wa, ena se' diché kòs wa, ñies s'kawötà s'malepa dalèritsòk wës se' wák e' dalèr es. E' wésò, e' tà e' dör buaë se' a tkòkà iyiwak jchëule ña'wè wa'ñe ena iyiwak jchëule skà mèsò Skèköl a e' kòs tsatà.

³⁴Mik ie' isué tò s'wòbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tò ie' iuté buaë yèsyèsè, età ie' tò iché ia:

—Ì blúie Skèköl tso' e' o'mik tsinet be' tso'.

Età kè yi kèsik dè'kaià ie' a ì skà chakök.

¿Wé pairine'bitù idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵Jesús tso' ie'pa wòbla'uk Skèköl wé a tà ie'pa a ichakéitò:

—¿Wës s'wòbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò ichèmi tò wé pairine'bitù idi' wa s'blúie, e' dör s'blú bak kiè David e' aleri? ³⁶Erè David wák tò iyè' Wiköl Batse'r wa i' es:

'Skèköl tò ichè ye' Kèköl a:

^{12.26} Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kèköl: Mik ttè e' yè' Skèköl tò Moisés a, eta Abraham, Isaac ena Jacob e'pa blèrulunebak ká iaiaë. Wës ie' tò ichè, e' wà kiane chë tò ie'pa tso' ttsè'ka Skèköl tà. Éxodo 3.6 saú.

Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka dalöiëno taië,
dò mik ye' tò be' bolökpa mérö be' klò dikia etä."^u

³⁷Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dör David aleri, e' ta ¿wes e' kiëmi David tò ie' Këköl?

Etä pè' tso' taië, e'pa tò Jesús ttò ttseke er bua' wa.

Jesús tò s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Jesús tò s'wöbla'weke e' shua ie' tò iché: "A' e' kkö'nú s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa yöki. Ie'pa wöbatsö shkök datsi' batsjë ese mik wé pè' tso' taië ese ska' as pè' tò ie'pa shke'ù wes këképa dalöiërta' taië es. ³⁹Nies se' ñi dapa'wo wé a ena wé ie'pa kawö tkö'wekerakitö, ese ska' kula' tso' këképa dalöiërta' esepa a, ese yuleke ie'pa tò e' tkoie. ⁴⁰Ie'pa tò alakölpa schó u yeta'ttsa iulà a, etä ittökerak S'yé ta braraë sulitane wöwa idikiñoie tò ie'pa dör pè' buaë yësyësë. Ie'pa weirdaë siarë s'malepa tsata."

Alaköl siarë tò inuköl mé Skëköl a

(Lucas 21.1-4)

⁴¹Etökicha ta Jesús tkër kalkuö tso' inuköl ioie mè Skëköl a e' wösha pè' tso' inuköl iök kalkuö a e' sauk. Inuköl blúpa tso' taië esepa tò inuköl ieke taië. ⁴²E' wöshäë ta alaköl siarë dör schó debitu eköl, e' tò inuköl wöshkila yöule cobre wa tuë tottola ese iéwa böt kalkuö ek a. ⁴³Jesús tò ittökataka kié ta ichéitö ia:

—Moki ye' tò a' a ichè tò alaköl siarëla dör schó wí tò inuköl iéwa kibiie imalepa tò iie kos e' tsata. ⁴⁴Ie'pa ulitane tò inuköl kuò ate ese ié, erë ie' siarë, e' tò ie' wa itso' sènoie e' kos méttsa. E' kueki ye' tò ie' ché es.

Jesús tò iché tò Skëköl wé olordawa

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

13 ¹Mik Jesús e' yéttsa Skëköl wé a, etä ittökata eköl tò iché ie' a:
—iA s'wöbla'uk, isaú! U bua'buä yöule ák bua'buäla wa.

²Ie' iiüté:

—U kos tso' bua'buäë sué a' tò íe, e' olordawa seraa, iékwö è kè atpa ñi bata ki.

¿I wa sö isuëmi tò ká i' erkewatke?

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³E' ukuöki ta ie'pa míyal kabata kiè Olivo tkërka Skëköl wé wöshäë ee. Jesús e' tkéser ta Pedro, Santiago, Juan ena Andrés e'pa tò ie' a

^u Salmo 110.1

ichaké bánet: 4 “Ichó sa' a: ¿mik íyi ekké wamblérmi? ¿Ì wa sö isuèmi tò iwamblérketke?”

5-6 Ie' iitùtè: “Tajè pè' datse e' chök tò ie'pa dör ye'. Icherarakitò: ‘Ye' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', ta pè' kiterarakitò taiè. E' kuèkì a' tso' wösh wa as kè yi tò a' kītō'ù.

7 “Mik a' tò ibiyó ttsé tò ká taiè wakpa ñippòke taiè wì a dià a, età e' kè tò a' tkiuk. E' wake' tköraè, erè ká i' erwami e' kianeia. 8 Ká kuà'kì kuà'kì wakpa ñippöraè ñita. Ñies í tò ká wōtì'weraè ká wa'ñe. Ñies ká tseè wakpa tteraè bli tò taiè. Íyi ekké dör erpa s'tsá weirketke kam ye' döne e' yökì ese. E' dör wes alaköl alà kurketke ta ikirirke es.

9 “A' e' kkō'nú. A' merdattsa s'shulökwakpa a ta a' burdaè siarè judiowak ñi dapa'wo wé a. Ie'pa tò a' keraè e' duökser shulè s'wókirpa ena s'blúpa wörkì ye' ttè kuèkì. Es a' tò ye' ttè pakeraè ie'pa a. 10 Erè kam ká i' erwa e' yökì ye' ttè buaè e' kawōta pakè ká ulitane wakpa a. 11 Mik a' menettsa ttè shulökwakpa a, età kè a' tkinuk ima a' e' tsatkōmi. Mik e' kēwō de, età kè a' ttōpa a' wákpa er wa, e' skéie Wiköl Batse'r ttōraè a' wa. E' kuèkì ttè eraè Skéköl tò a' a chè e' chó. 12 Età welepa tò iël wōmerattsa ttēwa, iyé tò ilà wōmerattsa, ñies ala'r e' kōrakā iyé ena imi kkatök as ittōwa. 13 Sulitane tò a' sueraè suluè ye' ttè kuèkì. Erè yi e' tkēwa darērèè dōkā bata ekké, esepa tsatkērdaè.

14 “Íyi sulusi tò ì dör batse'r ia'wè ñáie e' tkērdakā wé kè ikawōta tkèkā ee' (yi tso' yēkkuō i' sauk, e' éna iwà anú). Mik e' sué a' tò, età wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a. 15 Yi tso' u bata kì ese kè dōkwane weshkē íyí yōktsa, itkóshkarmi. 16 Ñies yi tso' kaneblök kañikā ese kè dōkwane weshkē idatsi' yōktsa. 17 E' kēwō ska' ta alakōlpa alà kurketke ena alakōlpa tsu' muke ilà a iwēstela ina esepa ta! 18-19 S'ditsō weirdaè taiè shute kos kè s'we'ikule ekké mik ká yō' Skéköl tò dò ikké ta, ñies kos kè s'weirpa aishkuō ta ekké. E' kuèkì ikió Skéköl a as kè e' wamblér a' ta yuēdiō késka'. 20 E' kēwō kè wōópawa Skéköl tò, e'ma kè yi isie atukia ttsé'ka. Erè e' kēwō wōerawaitō, wépa shukitbakitō esepa dalérmik.

21-22 “Kachökwakpa e' kōrakā e' chök tò ie'pa dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' ö ie'pa dör Skéköl tteköl wele. E'pa tò ì kè or yi a ese weraè s'kītō'woie tò ie'pa ttè dör mokiè. Dò wépa shukit Skéköl tò, esepa kītō'wèmi e' mú kītèrmi e'ma. E' kuèkì yile tò iché a' a: ‘Isaú, wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dur íe', ö ‘Isaú, idur wè', e' ta kè a' tò iklō'war. 23 iA' tso' erkì! Íyi ekké biyó chétkeyō a' a keweie.

▼ 13.14 Íyi sulusi...tkèkā eg: Mateo 24.15 saú.

Jesús dörane olo ta' taië

(Mateo 24.29-35,42,44; Lucas 21.25-36)

24 “Erë s'weine e' kèwö tka, etä diwö wötuirdawä, ñies si'wö kè wöñarpaia. 25 Bèkwö darolordaë ena ì kos tso' ká jaì a e' wötirdaë. 26 Etä ye' dör S'ditsö Alà, e' datse mò a dichè ta' taië olo ta' taië, e' wërdaë. 27 Skèköl biyöchökwakpa patkeramiyö wépa shukitbakyö, esepa dapa'ukka ek tsiní ème. Ie'pa tò iyuleraë ká wa'ñe dò wé ká i' bata erkerö ee ena wé ká jaì bata erkerö ee.

28 “A' e' wöbla'ú ttè ikkè wa iwà saú higo klò wa: Mik iulatska tso' ulölöla ena erpa iköyök tskirdoka, etä a' wä ijcher tò duas dewatke tsinet. 29 Es ñies mik a' tò isuë tò iyi ekkè wamblërke, etä a' wä ijchenú tò ye' datskene, e' diwö dewatke tsinet. 30 Mokì ye' tò a' a' ichè tò iyi ekkè wamblërdaë wépa dör wes a' es esepa kam erwa e' yöki. 31 Kashuk ena ká i' erdawa, erë ye' ttè michoë e' kè erpawa yës.

32 “Erë e' kèwö e' diwö kè jcher yi wä. Skèköl biyöchökwakpa tso' ká jaì a, e'pa kè wä ijcher, ñies ye' dör Skèköl Alà e' kè wä ijcher. S'yé è wä ijcher.

33 “A' kè wä ijcher wekkè ta' idiwö de, e' kuëkì a' tso' erki, a' senú wösh wa. 34 E' dör wes wëm eköl mi'keä kamië ká kuä'kì a es. Ie' tò iché ikanè mésopa a: ‘U kkö'nú ña.’ Etä kanè tuléatitö ie'pa bik ekkè a. Ie' tò iché ie' ká wékkö kkö'nukwak a: ‘Be' tso' wösh wa.’ 35 Es ñies a' tso' erki. A' kè wä ijcher mik ye' dör wes u wák es e' dotkene. Ye' dömibitü ká tuinetke ekkè alè, ká shaböts alè, dakro ane ekkè alè ö ká ñine alè ta. 36 A' tso' wösh wa dó' a' kuëwayö kapè a. 37 Ttè chéyö a' a, e' chekeyö sulitane a: iA' tso' wösh wa!”

Judiowak wökirpa tò Jesús aleritsé klò'wèwä

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

14 1 Ká böt è kianeia Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'woie. Ñies e' kèwö ska' ta Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kèwö tkö'weke judiowak tò. Sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò Jesús aleritsé kitö'wè iklö'wowa ttèwä. 2 Ie'pa welepa tò iché:

—Kè sö wamblò Se' Yépa Yërulune Egipto e' kèwö a as pè' kè shutirka. E' kuëkì ie'pa éna iklö'wakwä ikità wa.

Jesús klò kì kiò masmas téka alaköl eköl tò

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

3 Jesús mineä Betania, Simón kiri'uk lepra bak, e' u a. Ie' tkëria mesa kì, e' dalewa alaköl debitü eköl e' wä kiò masmas kiè nardo ese chökle tuë darërë, ese debitü. Kiò e' ukkuö yöule ák kiè alabastro e' wa. Kiò

ukkuö kuli' péwaitö ta itéka Jesús wökir ki. ⁴Welepa uluneka ie' ki ta ini a ichérak:

—¿Ì kuéki alaköl tö kiò we'ikéwa? ⁵Ituè darèrè dökä s'kaneblo duas ek ské ekkè. Iwatormittsa s'siarépa kimoie.

Etä suluè ie'pa tö alaköl e' paké.

⁶Erè Jesús tö iché:

—Imúat bèrè. ¿Ì kuéki a' itsiriweke? Íyi buaè kanewé ie' tö ye' a.

⁷S'siarépa tso' kekraè a' shua, etä e'pa kimèmi a' tö mik a' ki ikiane e' ta. Erè ye' kè ku' kekraè a' ta. ⁸Ie' tö iwé ye' a kos ie' a ior ekkè. Ie' kiò té ye' ki ye' kanéwoie kam ye' nu wötèrwa e' yöki. ⁹Moki ye' tö a' a ichè tö ká wa'ñe wé Skèköl ttè buaè pakarke eè ipakardaè nies tö ie' tö ì buaè o' ye' a. Es e' kè chöpawa yi éna.

Judas tö Jesús wöméttsa
(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰Jesús ttökatapa dabom eyök kí böi, e' eköl dör Judas Iscariote, e' mía sacerdotepa wökirpa ska' ichök tö ye' a Jesús mermittsa a' a. ¹¹Mik e' ttsé ie'pa tö, etä ittse'nerak buaè ta ikablé ie' a inuköl muk. Etä ie' tö kawö yulémi bua'iewa Jesús wömottsa.

Jesús bata chkéia ittökatapa ta
(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Cor 11.23-26)

¹²Kawö kiè Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö tsá diwö dewatke^m E' diwö wa ie'pa obeja pupula jcheke Judiowak Yépa Yèrulune Egipto, e' kéwö tkö'woie. Etä Jesús ttökatapa tö ie' a ichaké:

—¿Wé be' ki kiane tö sa' mi' kawö tkö'wekesö e' chké kanéuk be' a?

¹³Ie' tö iché ie'pa böi a:

—A' yú Jerusalén. Mik a' demi eè, etä wëm kueraè a' tö eköl, e' wa di' dami skauña a. E' itökí a' yú. ¹⁴Ta u wé a ie' demi e' wák a ichó: 'S'wöbla'ukwak be' chakök ké: ¿Úshu wé a ie' tö kawö tkö'wekesö e' chké ñèmi ie' ttökatapa ta?' ¹⁵Ie' tö úshu bërie tso' kákke tso'tke kaneoule buaè, e' kkacheraè a' a. Eè ichké kaneú se' a.

¹⁶Etä ie'pa böi míyal Jerusalén ta íyi ulitane kuérakitö wës ie' tö iché es. Eè chké kanewérakitö kawö tkö'woie.

¹⁷Mik ká tuine, etä ie' debitu ittökatapa dabom eyök kí böi, e'pa ta. ¹⁸Mik ie'pa e' tulésèr chkök, etä ie' tö iché ie'pa a:

—Moki ye' tö a' a ichè tö a' eköl tö ye' wömerattsa. E' wák tso' ye' ta chkök.

¹⁹Etä ie'pa erianeka taiè ta ie'pa tö ie' a ichakémi eköl eköl:

^w 14.12 Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö: Kawö e' tkö'weke judiowak tö dö ká kul, e' tsá diwö kièrakitö Se' Yépa Yèrulune Egipto e' kéwö.

—¿Ye' alè idir?

²⁰Ie' tò iigté:

—E' dör a' dabom eyök k_i bö_l tso' ye' t_a pan nuuk tk_a' etkè a ñè, e' eköl. ²¹Ye' dör S'ditsö Alà e' t_a itköraë wës itso' kitule Skëkö_l yëkkuö k_i es. Erë wëstela ìna yi ye' wömeketts_a e' t_a. iBuaë idir wëm e' a tò kè ikunúpa!

²²E'pa tso'ia chkök, e' shu_a pan klö'wëitö, e' k_i wëstela chéitö Skëkö_l a t_a iblatéitö watié ie'pa a t_a ichéitö:

—Pan s_e dör ye' chká, e' ñú a' tò.

²³E' ukuök_i tk_a' a vino tso', e' klö'wëitö, e' k_i wëstela chéitö Skëkö_l a t_a ie'pa ulitane tò tk_a' e' wayé. ²⁴Ie' tò iché ie'pa a:

—Vino s_e dör ye' pé. Ye' tteraw_a e' pè' tërdaë tajë, e' wa ttè pa'al_i me' Skëkö_l tò, e' wà de. E' wa pè' tajë tsatkërdaë. ²⁵Mok_i ye' a' a ichè tò vino kè yepaiayö dò mik ì blúie Skëkö_l tso' e' k'éwö de et_a. Mik ide, et_a iskà yeraneyö a' t_a.

Pedro tò icheraë tò ie' kè w_a Jesús s_uule

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶Et_a ie'pa tò Skëkö_l tseittsé, e' ukuök_i t_a ie'pa míyal Olivo k'ébata a. ²⁷Jesús tò iché ie'pa a:

—A' ulitane tköyaldaë. A' ye' meät_adaë ekörla. E' dör wës itso' kitule Skëkö_l yëkkuö k_i es, e' tò ichè: 'Obeja kkö'nukwak ttewaraëyö, et_a obeja pordami w_i a dià a.'^x ²⁸Erë mik ye' ttéw_a shkënekane, e' ukuök_i t_a ye' miraë Galilea a' yöki kewe.

²⁹Pedro tò ie' a iché:

—Eré ie'pa ulitane be' memiät ekörla, erë ye' kè tò be' mepaät.

³⁰Ie' iigté:

—Mok_i ye' tò be' a ichè tò i' nañewe, k_am dakro skà arne, e' yöki be' tò icheraë mañatökicha tò be' kè w_a ye' s_uule.

³¹Erë Pedro tò ik_i ché ia kröröë:

—Eré ye' ttewamirakitö be' t_a, erë kè ye' ichepa tò kè ye' w_a be' s_uule. Et_a ie'pa ulitane ttöke es ème.

Jesús tté S'yé t_a Getsemaní

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³²E' ukuök_i t_a ie'pa míyal k_a kiè Getsemaní eë. Jesús tò iché ittökatapa a:

—A' at_e tular íe, ye' mí_a ttök S'yé t_a.

³³Pedro, Santiago ena Juan e'pa mítser iw_a e' t_a. Et_a ie' erianemi chkenewami tajë. ³⁴Ie' tò iché ie'pa a:

^x Zacarías 13.7

—Ye' eriane tajë ttsësquia ye' ttëwamiitö ekkë. A' e' tsúat íe, kè a' kapökwa.
 35E' ukuökí ie' mía wishkë tã ie' e' kéutër wówakköt ískí tã ikiéitö Skéköl
 a' tó ì tkóraë ie' tã, e' diwö tkóami ie' kí, e' tã itkóúú. 36Ie' ichë: “A yéwöla, íyi
 ulitane ormi be' a. Ì tkóraë ye' tã e' dör wes íyi bacha'bachaë yèwasö es. E'
 ulà a ye' yóttsa. Erë kè iwar wes ye' kí ikiane es, iú wes be' kí ikiane es.”
 37E' ukuökí tã ie' dene wé ittókatapa tulur ee tã ie'pa kuéitö kapòtulur.
 Ie' tò iché Pedro a:

—A Simón, ¿be' kapowa? ¿Kè be' wã kapèwã wóklöne dò hora ek è?
 38Kè a' kapökwa. A' ikió Skéköl a' as ì sulu tò a' erkióweke ese kè e' alòka
 a' kí. Moki a' éna ì buaë wak, erë a' diché kè dè'ka iwà uk, e' kuéki a' a
 darèrèè idir.

39Ie' míane tã tté Skéköl a' wes kewe itté es. 40Mik ie' dene tã ie'pa
 kuéneitö kapòtulur; ie'pa wöbla surirkewa kapè wã e' kuéki. Ie'pa kè
 wã tté kune ie' iutoie. 41Ie' skà míane ttök S'yé tã e' dene, i' tã idare
 mañatókicha, etã ie' tò iché iarak:

—¿A' kapòturiã enukeiã? Wè' a' kapowa. Ye' dör S'ditsö Alà, e' diwö
 dekatke mèttsã pè' sulusipa ulà a. 42A' e' kóka, yi tò ye' wömekettsã, e'
 dotke i' tã. Mishka ie' panuk.

Jesús klö'wéwã ibolökpa tò

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

43Jesús tso'ia' ttök, e' dalewa ittókatapa dabom eyök kí bøl, e' eköl kiè
 Judas, e' debitú pè' tã tajë. E' wakpa debitú tabè kí ena kal wölö kí. Ie'pa
 patkè'mi sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena
 judiowak kuéblupa ekkëpa tò. 44Judas dör iwómétttsã e' tò ie'pa a' iyè'bak:
 “Wé shkè'wéyö wöalattsè wa, e' dör ie', ikló'úwã a' tò tã itsúmi kk'onaule
 buaë as kè itkóshkar.” 45Etã ie' e' skéwã Jesús o'mik tã iché ia:

—iA S'wöbla'ukwak!

Tã iwöalattséwãitö. 46Etã Jesús klö'wéwã pè' tò.

47Erë ie'pa iëter ee, e' eköl tò itabè yétttsã tã e' wa sacerdotè kibi e'
 kanè méso kukuöña téttsã. 48Etã Jesús tò ichaké pè' ekkëpa a:

—¿Ì kuéki a' bitë ye' klö'ukwã tabè kí kal wölö kí wes akblökwakpa
 klö'wéwã es? 49Këkraë ye' bak a' shuã s'wöbla'uk Skéköl wé a, erë a' kè
 wã ye' klöonewã. Erë i' tköke as itkò wes itsö' kitule Skéköl yëkkuö kí es.

50Etã ittókatapa kos tkayalmi tò iméat ekörla. 51Erë duladula eköl
 dowã ie' itökí e' patrèwãbitú kã' kishuo wa, e' klö'wéwãrakitö, 52erë
 idatsi' ppéatitö wak tkashkarmi sume.

Jesús demi ie'pa wã Judiowak wókir kibipa wörki

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55,63-71; Juan 18.12-14,19-24)

53Jesús tsémirakitö sacerdotè kibi ska'. Etã ee sacerdotepa wókirpa
 malepa ena judiowak kuéblupa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kos

daparke. ⁵⁴Pedro datse ie'pa itōkī kāmīē dōttsa sacerdote kibi u pamik, etā eē ie' e' tsēat tkēr Skēkōl wé shkēkīpa tā bō' baiklōk.

⁵⁵Etā sacerdotēpa wōkirpa ena judiowak wōkirpa malepa tō ttē yuleke Jesús kkatoie as ie'pa tō iwōmūttsa ttēwā, erē kē ie'pa wā ì ttē kune ikkatoie. ⁵⁶Taiē pē' de ie' kkatōk kachē wa, erē ie'pa ttē kē dē'ttsa nīttssē. ⁵⁷Welepa tō ie' kkatēmi kachē wa tā ichérakitō:

⁵⁸—Sa' tō ie' tssē'wā ichōk tō Skēkōl wé yō' s'ditsō tō i', e' olo'yerawaitō tā iské, kē yōne s'ditsō wā, ese yuérakaneitō kā mañat shūa.

⁵⁹Erē ie'pa ttē kē dē'ttsa nīttssē.

⁶⁰Etā sacerdotē kibi e' kēka iyamīpa shūa, tā Jesús a ichakéitō:

—¿Kē be' ie'pa iuteku' yēs? ¿Ñe' ie'pa be' kkatēke, e' dōr ì?

⁶¹Erē Jesús siwā'blēwā ie'pa yōkī, kē ie' wā ì iutēne.

Sacerdotē kibi ie' skà chaké:

—¿Be' dōr wé pairine'bitū idi' wa sa' blúie e'? ¿Be' dōr Skēkōl kīkaulekā taiē e' Alà?

⁶²Jesús ie' iuté:

—Tō, ye' idir. Ye' dōr S'ditsō Alà e' suerāē a' tō tkērka Skēkōl diché tā' íyī ulitane tsatā e' ulā bua'kka dalōiērtā' taiē. Nīes ye' datskene kashuk a mō a' e' suerāē a' tō.

⁶³Etā sacerdotē kibi e' datsi' jchéē ikkachoie tō ilunekā tā ichéitō:

—¿Iie se' kī ikkatōkwakpa kī kiarmiia? ⁶⁴A' ittssē tō ie' e' chō tō ie' dōr Skēkōl Alà, e' wa ie' tso' Skēkōl chōk suluē. ¿Wes a' iwēke?

Ie'pa ulitane ñi sini'kué tō ie' iane iwīie, e' kuēkī ikawōtā ttēwā.

⁶⁵Ie'pa welepa wirituēmi ikī ñies iwōbla pabakéwarakitō tā itérakitō tā ichakérakitō:

—Be' dōr Skēkōl ttekōl, e'ma sa' a' ichōkā ýi tō be' té?

Etā Skēkōl wé shkēkīpa tō ippé iwō kī taiē.

Pedro tō iblé tō kē ie' wā Jesús suule

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18,25-29)

⁶⁶Pedro tkēriā iski u pamik, e' dalewa tayēla debitū e' dōr sacerdotē kibi e' kanē méso ekōl. ⁶⁷Ie' Pedro sué bō'iklōk, tā isuēitō krereē tā ichéitō ia:

—Be' ñies dōr Jesús Nazaret wak e' klé ekōl.

⁶⁸Pedro tō iblé. Ie' tō iché:

—Kē ye' wā ie' suule. Ye' kē éna iane tō ì chōk be' tso'.

Etā ie' e' yéttssā ukkō a. E' wōshāē dakro ane. ⁶⁹Kanē méso ñe' tō Pedro suéne tā ie' e' kēka ichōk imalepa a:

—Ie' i' dōr Jesús klépa e' ekōl.

⁷⁰Erē Pedro tō iskà bléne. E' kuölō tā wépa tso' eē ñies e'pa tō iché ie' a:

—Be' dōr Galilea wak, e' kuēkī mokī be' dōr ie'pa éltē wak.

71 Ie' tō iché:

—iSkèköl wörkī ye' ichè tō wēm chök a' tso' e' kè sūule ye' wā! Kè idör es, e'ma as ye' kichatër.

72 E' wöshæ tã dakro ane etökichane, tã ie' éna ianewã tō Jesús tō ie' a iyè': 'Kam dakro skà arne e' yökī be' icheraë mañatökicha tō be' kè wã ye' sūule.' Etã ie' iéka taië.

Jesús mítser Pilato wörkī

(Mateo 27.1-2,11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

15 1 Mik ká ñine, etã sacerdotepa wökirpa ena judiowak kueblupa ena s'wöbla'uk ttè dalöieno wa wakpa ñi dapa'wëkã tã Jesús aleritsétke. Ie'pa wã imítser moulewã mé Pilato a. 2 Pilato tō ichaké ie' a: —¿Be' dör judiowak blú?

Ie' iüté:

—Tó, wës be' iché, e'ma es idir.

3 Sacerdotepa wökirpa tō ie' kkaté taië. 4 Etã Pilato tō iskà chakéne:

—Ñekkè ie'pa be' kkaté ¿e' ttsébö? ¿Ì kuëkī e' kè iütébö?

5 Erë ie' kè wã iütène, e' tō itkiwëwã darërëë.

Jesús méttšã ttèwã

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

6 Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö wa Pilato wöblar s'wötëulewã s'wöto wé a ese yöktsã eköl émine wé kié pè' tō e'. 7 Wëm kiè Barrabás e' tso' wötëulewã s'wöto wé a imalepa sulusipa tã. Ie'pa wã s'kötulewã mik ie'pa e' ka'kã ñippök romawakpa tã etã. 8 Tã pè' debitū Pilato ska' e'pa tō ikié ie' a tō iú wës iwöblar es. 9-10 Ie' tō isuëwã tō ukyène wa sacerdotepa wökirpa tō Jesús me'ttsã ie' ulã a. E' kuëkī ie' tō ichakérak iã:

—A' judiowak blú ¿e' èmineyö?

11 Erë sacerdotepa wökirpa tō pè' shutiwékatke as ie'pa tō kiö Pilato a tō Barrabás yóttšã Jesús skéie. 12 Pilato tō ichakéne:

—Etã ¿wës a' kī kiane tō ye' tō wëm kiè a' tō judiowak blú e' wè?

13 Ie'pa iüté aneule:

—iIwötówã krus mik!

14 Ie' tō ichaké ie'pa a:

—¿Ì kuëkī? ¿Ì sulu wambléitö?

Erë ie'pa kī arke:

—iIwötówã krus mik!

15 Ie' atãk buaë ie'pa tã, e' kuëkī Barrabás yéttšaitö. Etã Jesús ppök patkémiitö ttsa' bata daloie wa. E' ukuökī tã ie' tō iméttšã wötëwã krus mik.

16 Etã iñippökwakpa wã Jesús mítser ká e' wökir u kiè Pretorio e' shuã wé ulat tso' áie eë. Eë ie'pa tō iñippökwakpa malepa kiéttšã dapa'wë ek tsinjí ème. 17 Ie'pa tō datsi' mat daloshdalosh ese iéka Jesús kī blu'ie. Nies

dika'kicha yuérakitö wöshkie tkékarakitö iwökir kî blu'ie iwayuoie. ¹⁸ E' ukuökî tã ie' wayuémirakitö aneule:

—iBe' dör judiowak blú! iBe' kîkôkka sa' tso'!

¹⁹ Etã ippémirakitö tajë iwökir kî kuaköl wölö wa ena iwiri tuérak iki ena ie' e' tulésarak kuchë kî iwörkî iwayuök tö sũ sa' be' dalöie.

²⁰ Mik iwayué one, etã datsi' mat daloshdalosh, e' yettsarakitö tã iwák datsi' iékanerakitö iki tã imítserak iwã wötëwã krus mik.

Jesús wötëne krus mik

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹ Ñippökwapka tö wëm kië Simón dör Cirene wak, e' kuë ñalã kî, e' datse bãnét micho Jerusalén. Ie' dör Alejandro ena Rufo yé. Ie' ké ie'pa tö Jesús krus tsukmi.

²² Ie'pa wã Jesús mítser kã kië Gólgota eë. (Gólgota e' wã kiane chë s'wökirdiche.) ²³ Etã vino shũtuule kapöli kië mirra e' wa, ese mé Jesús a yë, erë kè ie' wã iyanewa. ²⁴ Etã iwötérakitö krus mik. E' ukuökî tã ie'pa iné ñi ma'woie suë tö wes ie'pa tö Jesús datsi' blatemi ñi a.

²⁵ Mik ie'pa tö iwötëwã krus mik, etã diwö de sulïtu (9). ²⁶ Kaltak tso' e' kî itso' kitule tö ichë: “I' dör judiowak blú e'”, e' dör iwã kkachöie tö ì nuí kî ie' wötënewã krus mik. ²⁷⁻²⁸ Ñies wëpa bøl akblökwakpa wötëwarakitö krus mik, eköl iulã bua'kka, eköl iulã bakli'kka.

²⁹ Pë' tköke eë e'pa tö icheke sulu, iwökir wötiukerak iwöã, es ichekerakitö:

—Íkëtã, be' se tö Skëköl wé tkekettsã etã kã mañat è tã be' tö iyuékane! ³⁰ iE'ma be' e' tsatkó, be' e' ówa krus se mik!

³¹ Es ñies sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa tö Jesús wayueke. Ie'pa tö icheke ñi a:

—O'kapa tsatkéitö erë ie' wák kè a e' tsatkër. ³² Mokî ie' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie, mokî ie' dör se' Israel aleripa e' blú, e'ma as ie' e' ówa krus wí mik, e' iarma tã se' erblömi ie' mik.

Wëpa wötëne ie' tã krus mik e'pa tso'ñak ie' chök suluë.

Jesús duowa

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Mik diwö de bata a, etã kã míã ttsettseë kã wa'ñe dò tsálî diwö de mañat ekkë. ³⁴ E' wöshã tã Jesús anekã tajë tã iché: “Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?” (e' wã kiane chë: A ye' Këköl, a ye' Këköl, ¿iök be' ye' we'ikéttsã?)

³⁵ Wëlepa tso' eë, mik e'pa tö ttë e' ttsé tã ichérakitö:

—¿A' ittse? Ie' tso' Skëköl tteköl bak kië Elías, e' kiök.

³⁶ Etã ie'pa eköl tunemi tö suiýök nuwékã vino shköshkö wa e' tkékaitö kuaköl bata kî tã itkéwã ikkò mik as ikuyòitö. Ie'pa tö iché:

—Imúat bër, ipanusö suè tò Elías datse iökwa.

³⁷Jesús anekā taiè tã isiwa' bata tké. ³⁸Etã Skëköl wé a ie'pa wã datsi' buririè ese shukuar u blatoie e' jchënane kâkķe döttsã iski. ³⁹Etã Roma ñippökwaķpa eköl dör capitán e' durshkô Jesús wômik. Mik e' tò isuè tò wes Jesús duowa, etã ichéitô:

—Moki, wëm wí dör Skëköl Alà je'.

⁴⁰Ñies alakölpa iëter ee ie' kí sauk kãmië. E' shua eköl dör María Magdala wak. Iëköl dör María e' dör Santiago tsirla ék ena José, e'pa mì. Iëköl dör Salomé. ⁴¹Alakölpa e'pa bak shkôk Jesús tã ena ikime' mik ibak Galilea etã. Ñies alakölpa skà tso' taiè dè'bitu Jesús tã dõ Jerusalén.

Jesús nu wötëne

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³E' diwö dör judiowak a iyi kanéwoie eno diwö yöki. Kã tuirketke' e' kuëki wëm eköl kiè José Arimateawak, e' kësik iéwa tã imía Jesús nu kiök Pilato a blëwa. Ie' dör judiowak wôkirpa e' eköl dalöiertä' taiè ese. Ñies ie' tso' ì blúie Skëköl tso' e' këwö panuk. ⁴⁴Pilato tkinewa tò Jesús duowatke, e' kuëki ie' tò icapitán kié chakè tò moki Jesús duowatke. ⁴⁵Mik ie' wã ijchenewa, etã ie' tò Jesús nu këwö mé José a tsëmi. ⁴⁶E' ukuöki tã José tò datsi' ukuö bua'buu saruru ese tué et. Jesús nu éwaitö krus mik, e' patrëwaitö datsi' ñe' wa blëwa ákuk biule s'nu blóie ese a. Etã ákuk kkò wötëwaitö ák bërie wa. ⁴⁷Wé Jesús nu menewa e' sué María Magdala wak ena María dör José mì, e'pa tò.

Jesús shkënekane

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

16 ¹Mik eno diwö tka, etã María Magdala wak ena María dör Santiago mì ena Salomé e'pa tò kiö masmas bua'buu ese tué mí ie'pa wã tèkã Jesús nu ki. ²Etã domingo bla'mi erpa diwö tskine tã ie'pa míyal wé Jesús nu blëne ee. ³Ie'pa ñi a iché:

—¿Yi tò se' a ák yëmittsã ákuk kkò a?

⁴Erë mik ie'pa tò iweblé, etã ie'pa tò isuè tò ák rratune bánet. Ák e' dör bërie. ⁵Mik ie'pa dewã ákuk a, etã ie'pa tò isuè tò duladula tkër eköl ulã bua'kka, e' datsi' saruruë batsië. Ie'pa tkinewa iyöki. ⁶Erë ie' tò iché ie'pa a:

—Kè a' tkinukwã. Ye' éna iane tò a' tso' Jesús Nazaret wak kôtëwã krus mik e' nu yulök. Erë kè iku' íe, ie' shkënekane. Wé ie'pa tò ime'wã e' tò webló. ⁷A' yú Pedro ena ittökatapa malepa a ibiyó chök tò ie' mitke a' yöki kewe Galilea. Eë a' tò ie' sueräe wes ie' tò a' a iyé' es.

¶ 15.42 Kã tuirketke: Judiowak ttè dalöiëno tò ichè tò s'nu kè tserta'mi eno diwö a. Eno diwö e' tkërkewãmi Viernes kã tuine ekkë. Nies kè idör buaè ie'pa a tò s'nu at áie nañewe. E' kuëki José Arimateawak éna Jesús nu akwa blëwa bet kãm kã tuir e' yöki.

⁸ Alakölpä tkinewā painéka taië, e' kuëki ie' e' yélur ákuk a tkayalmi. Ie'pa suane, e' kuëki kè wā ì yëne yi a.

María Magdala wak tö Jesús sué

[⁹Jesús shkenekane domingo bla'mi, e' ukuöki tã ie' e' kkaché kewé María Magdala wak a, e' a ie' tö aknamapa bak kul (7) e' trëo'yäl. ¹⁰Etã alaköl e' mĩa ibiyó chök wépa bak shkök Jesús tã e'pa a. Ie'pa eriarke iü tulur siarë. ¹¹Erë mik ie'pa ittse tö Jesús shkenekane ñies tö alaköl ñe' tö isué, etã kè ie'pa wā iklöone.

Jesús ttökatapa böi e'pa tö ie' sué (Lucas 24.13-35)

¹²E' ukuöki tã ittökatapa böi shkörämi micho bánet, etã ñälä ki Jesús e' kkaché ie'pa a, erë iwër kuä'ki. ¹³Etã ie'pa míyal ibiyó chök imalepa a, erë ñies kè ie'pa wā ittö klöone.

Jesús tö ittökatapa patké s'wöbla'uk (Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴E' ukuöki tã Jesús e' kkaché ittökatapa dabom eyök ki eköl e'pa a. Ie'pa tulur chkök e' dalewa ie' de. Wépa tö ie' shkenekane e' sué, e'pa ttö kè klöone ie'pa wā, ie'pa er darërë e' kuëki. E' ki ie' tö ie'pa uñélor. ¹⁵Etã ie' iché ie'pa a: “A' yú ká wa'ñe ye' tté buaë e' pakök sulitane a. ¹⁶Yi erblé ye' mik tã ie' e' wöskuéé esepa tsatkërdaë. Erë yi kè erblène ye' mik esepa kichatërdaë. ¹⁷Wépa erblöke ye' mik esepa tö ì kè or yi a ese weraë iwā kkachöie. Ye' ttö wa ie'pa tö aknamapa trë'werattsa, ñies ie'pa a imeraë ttoie s'ttö kuä'ki kuä'ki wa. ¹⁸Tkabè chök klö'wéwā ie'pa tö ulā wa ö kapöli sulusi yéwarakitö, e' tã kè ie'pa dōpa wes. Ñies ie'pa ulā murakā s'kirirke esepa ki tã ibuardane.”

Jesús míkane ká jai a (Lucas 24.50-53)

¹⁹Mik Skëképa Jesús ttè e' ché one, etã ibutsékā mĩa ká jai a tã ee ie' tkésër Skëköl ulā bua'kka. ²⁰Etã ittökatapa míyal ká wa'ñe Jesús tté buaë pakök. Skëképa Jesús tö ie'pa kímé, ì kè or yi a ese uk. E' wa ie' tö iwā kkaché tö ie' tté dör mokij.^z

^z 16.9-20 Yëkkuö këchke wele tö 16.9-20 kí kuötkéka. Ttè e' kè ku' yëkkuö këchke bua'ie ese ki.